

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**РІЧНИЙ ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ
ЗА 2020 РІК**

2020

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ	8
3. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.....	12
4. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ	13
Контингент здобувачів за освітньо-професійними програмами, формами навчання	13
Перелік спеціальностей та освітньо-професійних програм	13
Академічна мобільність	14
Підготовка докторів філософії і докторів наук за спеціальностями й освітньо-науковими програмами.....	17
Підготовка іноземних студентів	18
Практична підготовка фахівців.....	18
Успішність здобувачів і випуск фахівців	19
Прийом на навчання	24
5. ЯКІСТЬ ОСВІТИ, НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ	26
6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	38
7. НАУКОВА РОБОТА Й ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	45
8. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ	50
9. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	54
10. ФІНАНСОВА Й ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	60
11. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА	62
12. ЮРИДИЧНА КЛІНІКА	72

1. ВСТУП

Університет проводить свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, зокрема, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів і розпоряджень Міністерства освіти і науки України, Статуту університету, Колективного договору, рішень Конференції трудового колективу, вченої ради, інших нормативно-правових актів.

Протягом звітнього періоду робота в Університеті була спрямована на збереження здоров'я членів трудового колективу і студентства, запобігання поширенню коронавірусного захворювання, забезпечення високоефективної стабільної статутної діяльності вишу, головним напрямком якої є підготовка фахівців-правників з вищою освітою високого професійного рівня, виконання державного замовлення, договірних зобов'язань Університету та інших завдань в умовах пандемії COVID-19.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого – один із найавторитетніших закладів вищої освіти України, визнаний центр підготовки високопрофесійних юристів для різних сфер юридичної практики, в якому проводить ґрунтовна науково-дослідну роботу як з фундаментальних, так і прикладних проблем, завдяки чому робить вагомий внесок у розбудову в Україні правової держави. Крім того, Університет має науково-педагогічний потенціал, потужні наукові школи, розвинену інфраструктуру, сучасну матеріальну базу, широкі міжнародні зв'язки, забезпечує функціонування й інноваційний розвиток освіти, підвищення її якості й доступності, а також прагне інтеграції в європейський освітній простір зі збереженням національних досягнень і традицій. У ньому постійно розвивається, удосконалюється структура, послідовно модернізується організація освітньої діяльності, розширюється її практична спрямованість і

спеціалізація, відкриваються нові спеціальності, запроваджуються новітні інформаційні технології.

Підтвердженням визнання авторитету й наукового потенціалу Університету є візити до вишу високих державних посадовців і діячів як України, так і зарубіжних країн, народних депутатів, провідних вчених світу. Так, 30 липня 2020 року Університет відвідали Голова Верховної Ради України Д. Разумков, голови комітетів і підкомітетів Верховної Ради України, народні депутати України. Вони взяли участь у круглому столі «Інтеграція виробництва та науки – основа стійкого розвитку економіки». Голова Верховної Ради України Д. Разумков висловив вдячність за плідну співпрацю науковців Університету з Верховною Радою України в підготовці і експертуванні законопроектів.

Упродовж багатьох років обсяг знань і ділові якості випускників Університету були і залишаються своєрідним еталоном підготовки фахівців у цій галузі. Серед випускників Університету видатні державні діячі, високопосадовці, викладачі, науковці, політики. Крім того, колишні студенти вишу нині очолюють вищі судові органи й органи правопорядку країни, плідно працюють у бізнесових структурах України і зарубіжжя.

У звітному році значна увага приділялася створенню державних стандартів вищої освіти, фундаменталізації освіти і професіоналізації навчання. Університет виробив власні підходи і принципи, орієнтуючись на європейські й світові стандарти юридичної освіти, із метою розширення міжнародної взаємодії, забезпечення безпосередніх зв'язків між практикою, освітнім процесом і результатами наукових досліджень, а також виконання просвітницької місії у громадянському суспільстві.

Упродовж 2020 року, як і в попередні роки, велася значна науково-дослідна робота з фундаментальних і прикладних проблем правознавства. Університет брав активну участь у національних, регіональних і міжнародних науково-дослідних програмах і проєктах. Навчальний процес повністю забезпечений власною літературою. Проводилися міжнародні,

республіканські й регіональні науково-практичні конференції, «круглі столи», семінари. Сформувалися авторитетні правові наукові школи, відомі в Україні та за її межами. У 2020 році в Університеті розпочато видання ще одного наукового збірника «Філософія права та загальна теорія права». Ефективно працюють аспірантура і докторантура, створено необхідні умови для підготовки дисертацій за всіма юридичними спеціальностями.

Минулого 2019 року в Університеті значна увага приділялася організації законопроектної діяльності, втіленню отриманих результатів наукових досліджень у законотворчий процес. Науковці Університету брали активну участь у підготовці законопроектів, виступали експертами при розробці важливих нормативно-правових актів, вносили пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства. Більшість проектів законів і кодексів, розглянутих і прийнятих Верховною Радою України, готувалися чи піддавалися науковій експертизі вченими Університету.

Як і в попередні роки, до науковців Університету постійно зверталися найвищі державні інституції: Верховна Рада України, Адміністрація Президента, Кабінет Міністрів України. Крім того, учені плідно співпрацювали з відповідними комісіями й комітетами Верховної Ради України при оновленні й вдосконаленні українського законодавства. Багато вчених Університету виконували функції консультантів або членів консультативних рад Верховного Суду, Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ та інших міністерств і відомств, співпрацювали з органами місцевого самоврядування.

Зміцнювалися творчі зв'язки Університету з юридичними вишами і провідними центрами юридичної науки України й зарубіжжя, зокрема, завдяки налагодженню співпраці й укладенню договорів із закладами освіти Великої Британії, Франції, Ірландії, Іспанії, Литви, Естонії, Латвії, Німеччини, Польщі, США, Швеції, В'єтнаму, Узбекистану тощо. Нині вже на основі досягнутих домовленостей Університетом реалізуються програми ступеневої й кредитної мобільності студентів, здійснюється обмін викладачами. Так, Університет працює за спільними магістерськими

програмами, що дозволяє випускникам отримати одночасно ступінь магістра нашого й закордонних вишів.

Університет є учасником спільних європейських проєктів, членом багатьох міжнародних освітніх організацій та об'єднань, серед яких Європейська асоціація університетів (EUA), Європейська асоціація юридичних факультетів (ELFA) та ін.

Колективами Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого й Національної академії правових наук України на базі навчально-бібліотечного комплексу Університету започатковано проведення постійно діючого Харківського міжнародного юридичного форуму, який уже три роки поспіль проходить за підтримки державних органів влади і місцевого самоврядування, зарубіжних партнерів і міжнародних організацій. У 2018 р. він набув статусу щорічного заходу загальнодержавного значення, оскільки на ньому вирішуються важливі проблеми правового характеру сталого розвитку в глобалізованому світі. Наприкінці вересня 2020 року проведено IV Харківський міжнародний юридичний форум, щоправда, задля попередження поширення COVID-19 він відбувався із запровадженням обмежувальних заходів, тобто поєднувалися *очний* (із присутністю не більше 30–40 осіб) і *заочний* (із використанням відеоінструменту ZOOM) *формати* панельних дискусій і сателітних заходів. Однак завдяки цьому інші учасники також отримали змогу дивитися трансляцію онлайн.

В Університеті створено належні умови для творчої праці й повноцінного відпочинку, всебічного розвитку особистості майбутніх фахівців, їх патріотичного, естетичного й фізичного виховання. Побудовано і ефективно функціонує найкращий в Україні Палац студентів, удостоєний державної премії України в галузі архітектури, на базі якого засновано перший у світі професійний студентський театр широкого жанрового спрямування, що дає новий поштовх до розвитку культурно-виховної роботи серед студентів Університету, активізації художньої самодіяльності, появи численних мистецьких колективів, залучення обдарованої молоді до

культурно-масової роботи. Палац став традиційним місцем проведення міських й обласних ділових заходів, урочистостей і святкових концертів.

Створено необхідні умови для фізичного виховання і розвитку спорту. Завдяки цьому процес формування загальної та професійної культури особистості, збереження і зміцнення здоров'я, організації та забезпечення здорового способу життя, підвищення рівня працездатності набуває безперервності. Зараз для занять фізичною культурою і спортом в Університеті функціонує близько 50 спортивних залів і споруд, серед них: навчально-спортивні комплекси, басейни, стадіони, тренажерні зали, обладнані спортивні майданчики, які існують в усіх навчальних корпусах і гуртожитках. Плідно працюють спортивні секції і клуби. Завдячуючи цьому, Університет має значні досягнення в розвитку фізичної культури і спорту. Так, у 2020 році за результатами участі в чемпіонатах України, Європи і світу, студентських універсіадах і спартакіадах студенти й співробітники Університету здобули 176 медалей різного ґатунку. Серед студентів і аспірантів університету є чемпіони і призери Олімпійських ігор зі спортивної гімнастики й плавання, призери чемпіонату Європи з плавання, переможці Всесвітньої шахової олімпіади, 4 заслужених майстри спорту України, 9 майстрів спорту міжнародного класу, 6 міжнародних гросмейстерів із шахів, 2 міжнародних майстри із шахів, 34 майстри спорту України.

Особлива увага в Університеті приділялася реалізації молодіжної політики, розвитку студентського самоврядування, поглибленню взаємодії ректорату з його органами, створенню умов для його діяльності, розширенню прав і можливостей студентства в управлінні Університетом, що сприяє підвищенню активності і відповідальності молоді, ролі студентського самоврядування в навчально-виховному процесі.

2. ВИКОНАННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ У 2020 РОЦІ

Вченою радою Університету 23 червня 2018 р. (протокол № 10) був затверджений Стратегічний план розвитку Університету на 2018–2024 роки.

Поставлені в плані завдання на 2020 рік в цілому виконані. Контроль за вжиттям заходів покладено на проректорів, директорів, деканів, завідувачів кафедр і керівників структурних підрозділів.

План складається з п'яти розділів. Згідно з ним в Університеті ведеться постійна робота, а над деякими перехідними пунктами розділів вона продовжуватиметься і в наступні роки.

Як приклад можна навести низку вжитих або таких, вжиття яких завершується, заходів:

- посилюється роль структурних підрозділів, органів громадського самоврядування, профспілкових організацій за всіма напрямками діяльності Університету;

- розширюється співпраця із студентськими формуваннями щодо підтримки студентських ініціатив; активізації спільної роботи вченої ради, ректорату, деканатів, кафедр Університету з органами студентського самоврядування з таких питань, як оптимізація навчального процесу; зміцнення навчальної дисципліни; належне виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій і творчій діяльності студентів тощо;

- ведеться робота із підготовки молодих кадрів – кандидатів (докторів філософії) і докторів наук для потреб Університету, залучення молодих науковців до управління Університетом, надається їм допомога задля сприяння й забезпечення успіху;

- запроваджується в практику стажування науково-педагогічного персоналу (підвищення кваліфікації) у провідних наукових установах, ЗВО України й за кордоном;

- продовжується робота щодо пошуку баз практики (стажування) й організації практики (стажування для студентів четвертого курсу

бакалавріату і магістратури);

- розвивається напрям організації соціально-виховної роботи, зокрема, воєнно-патріотичного виховання, з використанням кращих прикладів участі наших студентів, співробітників і випускників Університету в АТО, ООС і волонтерській діяльності;

- забезпечується впровадження інноваційних освітньо-професійних програм бакалавра і магістра, освітніх програм спеціалізації, програм навчальних дисциплін; удосконалення структури і змісту навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін;

- вводиться новий рівень управління внутрішньою системою забезпечення якості освіти в Університеті, на якому здійснюється оцінювання якості функціонування освітнього середовища в цілому, діяльності окремих структурних підрозділів, що супроводжують освітній процес;

- продовжується розробка типової інституційної моделі внутрішньої системи забезпечення якості освіти; системи індикаторів оцінювання рівня внутрішнього забезпечення якості освіти; форми анкет (опитувань тощо) та інших матеріалів для проведення моніторингових досліджень із питань якості вищої освіти й освітньої діяльності;

- організовуються і проводяться опитування (анкетування, оцінювання тощо) здобувачів вищої освіти і викладачів із питань якості організації освітнього процесу;

- здійснюється моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;

- впроваджується процедура внутрішньої експертизи освітніх програм, яка проводиться робочими групами з їх опрацювання, у відповідних підрозділах Університету із залученням стейкхолдерів;

- проводиться оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників;

- створена система ефективного моніторингу академічних досягнень студентів;

- розроблена система оцінювання якості робіт здобувачів вищої освіти;

- проводиться робота із розвитку механізмів самооцінки і самоконтролю здобувачів вищої освіти;

- забезпечується діяльність студентського самоврядування й участь студентів у формуванні й реалізації освітньої політики Університету шляхом делегування своїх представників до вченої ради Університету, вчених рад факультетів, робочих, консультативно-дорадчих органів тощо;

- розширюється участь студентів у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти шляхом обговорення й вирішення питань удосконалення організації навчального процесу, впровадження принципів академічної доброчесності з метою забезпечення довіри до результатів навчання й наукових (творчих) досягнень учасників освітнього процесу;

- вживаються заходи з виявлення й підтримки новітніх перспективних наукових напрямів, генерації нових знань та їх постійного впровадження в освітній процес; узгодження тем науково-дослідних робіт з напрямками, пов'язаними із викликами, що стоять перед людством, і зосередження на актуальних для розвитку Української держави;

- активізується діяльність із залучення коштів бюджетів усіх рівнів, фондів, а також коштів підприємств і приватних інвесторів у розвиток правових досліджень в Університеті;

- ведеться пошук нових учасників інвестиційного процесу для комерціалізації наукових розробок;

- здійснюється робота із виявлення талановитої молоді і спрямування зусиль на створення умов для її успішної кар'єри у сфері науки та інновацій з метою забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу Університету; залучення до наукової діяльності обдарованої студентської молоді за рахунок виділених для цього коштів державного, а також позабюджетного фінансування; удосконалення системи студентських наукових конференцій, премій, конкурсів;

- проведено IV Харківський юридичний форум;

- відбувається залучення закордонних учених для спільних наукових

досліджень і розробок, виступів і читання лекцій з перспективних проблемних напрямів розвитку юридичної науки;

- формується унікальний впізнаваний у світі бренд Університету, у тому числі шляхом просування власних інтернет-ресурсів і реклами, присутності на міжнародних освітніх заходах, у закордонних наукових виданнях тощо;

- активізується діяльність із залучення вчених вишу до участі в найбільш важливих програмах і проєктах Європейської Комісії, Європейської асоціації університетів (*European University Association, EUA*); Європейської асоціації юридичних факультетів (*European Law Faculties Association, ELFA*), Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (*European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA*), інших асоціацій та організацій за напрямками досліджень;

- розширюється співробітництво зі стратегічними партнерами з метою досягнення лідерських позицій на ринках основної та додаткової юридичної освіти, у сфері наукових досліджень і експертно-аналітичної діяльності;

- залучаються провідні міжнародні фахівці до проведення зовнішньої експертизи й аудитів наявних освітніх програм із метою забезпечення якості освітньої діяльності відповідно до найвищих світових стандартів, а також задля підвищення ефективності управління Університетом;

- вживаються заходи із стимулювання й підтримки ініціатив студентів і викладачів, спрямованих на модернізацію Університету, запровадження інноваційних проєктів у партнерстві з іноземними закладами освіти і науки;

- формується ефективна система рекрутингу іноземних студентів і аспірантів;

- продовжується розвиток інформаційної й організаційної систем забезпечення міжнародного співробітництва, а саме створення порталу англійською мовою, відбувається регулярне перевидання буклетів і брошур про спільні програми і проєкти, можливості навчання в Університеті іноземних студентів;

- закінчено роботи з технічного оснащення приміщень Університету по вул. Пушкінській, 84;

- здійснюється поточний ремонт приміщень учбових корпусів, гуртожитків, інших будівель;

- зроблено капітальний ремонт і створено систему пожежної сигналізації, оповіщення про пожежу й передачі тривожних сповіщень;

- забезпечується здійснення громадського контролю (вчена рада, профспілки, самоврядування) за ефективністю розподілу й якістю виконання всіх статей кошторису Університету; збереження стабільності виплати заробітної плати без зменшення обсягів матеріального забезпечення професорів, викладачів і співробітників Університету.

Вживаються й інші заходи, передбачені Стратегічним планом розвитку Університету на 2018–2024 роки. Цьому сприяє активна робота як професорсько-викладацького складу, всіх співробітників Університету, так і студентських колективів.

3. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

В Університеті працює близько 600 науково-педагогічних працівників, із них 127 докторів наук, професорів, майже 500 кандидатів наук, доцентів.

На сьогоднішній день в Університеті 38 кафедр, які очолюють 30 докторів наук, професорів і 8 кандидатів наук, доцентів. 23 кафедри Університету на 100 % забезпечені викладачами з науковими ступенями. Постійно збільшується показник викладачів, які мають наукові ступені і вчені звання, на сьогодні їх 96%.

Середній вік наших викладачів складає 47 років. Продовжується тенденція до збільшення кількості жінок у нашому колективі, на сьогодні їх 61 % від загальної кількості науково-педагогічних працівників.

В Університеті працюють: 1 Герой України; 1 академік Національної академії наук України; 16 академіків і 21 член-кореспондент Національної

академії правових наук України; 21 заслужений діяч науки і техніки України; 10 заслужених працівників освіти України; 15 заслужених юристів України; 3 народних артисти України; 5 заслужених працівників культури України; 8 заслужених артистів України; 16 лауреатів Державної премії України; 1 заслужений діяч мистецтв України.

4. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

Контингент здобувачів за освітньо-професійними програмами, за формами навчання

Станом на 01.10.2020 р. у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого навчалось **8581** особа, з них:

за денною формою навчання

за освітнім рівнем «Бакалавр» – 5194 особи,

за освітнім рівнем «Магістр» – 1531 особа

за заочною формою навчання

за освітнім рівнем «Бакалавр» – 925 осіб,

за освітнім рівнем «Магістр» – 931 особа.

Перелік спеціальностей та освітньо-професійних програм

№ п\п	Назва галузі знань	Назва спеціальності	Назва освітньо-професійної програми	Освітній рівень	Форма навчання
1.	08 «Право»	081 «Право»	«Право»	перший (бакалаврський) рівень	денна/заочна
2.	08 «Право»	081 «Право»	«Право»	другий (магістерський) рівень	денна/заочна
3.	29 «Міжнародні відносини»	293 «Міжнародне право»	«Міжнародне право»	перший (бакалаврський) рівень	денна/заочна
4.	29 «Міжнародні відносини»	293 «Міжнародне право»	«Міжнародне право»	другий (магістерський) рівень	денна/заочна

5.	05 «Соціальні та поведінкові науки»	051 «Економіка»	«Бізнес-економіка»	перший (бакалаврський) рівень	денна/заочна
6.	05 «Соціальні та поведінкові науки»	051 «Економіка»	«Бізнес-консалтинг»	другий (магістерський) рівень	денна/заочна

Академічна мобільність

№	НАПРЯМОК РОБОТИ	ОПИС
1.	<p><i>Пошук нових партнерів і налагодження співпраці із закордонними університетами</i></p>	<p>Було направлено більш ніж 200 листів із пропозицією подальшого співробітництва</p> <p>У результаті підписано Меморандуми із:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Universiti Teknologi MARA (Selangor, Malaysia)</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>İstanbul Medeniyet University (İstanbul, Turkish)</i> • <i>Hacettepe University (Ankara, Turkish)</i> • <i>Toraighyrov University (Pavlodar-Kazakhstan)</i> • <i>Kazimieras Simonavičius University (Vilnius, Lithuania)</i> • <i>European University (Tbilisi, Georgia)</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tbilisi Humanitarian Teaching University (Tbilisi, Georgia)</i> • <i>University of Georgia (Tbilisi, Georgia)</i> • <i>Josip Juraj Strossmayer University of Osijek (Osijek, Croatia)</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Akaki Tsereteli State University (Kutaisi, Georgia)</i> • <i>Caucasus University (Tbilisi, Georgia)</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>HELP University (Kuala Lumpur, Malaysia)</i> • <i>Unitelma Sapienza (Roma, Italy)</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mediterranean University Podgorica (Podgorica, Montenegro).</i> <p>Меморандуми, що перебувають у розробці (будуть підписані до початку 2022 року):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Baku State University (Baku, Azerbaijan)</i> • <i>University of Donja Gorica (Podgorica, Montenegro)</i> • <i>University of Economics in Bratislava (Bratislava, Slovak Republic)</i> • <i>University of Padua (Padua, Italy)</i> • <i>Wuhan University (Wuhan, China)</i> • <i>Jagiellonian University (Krakow, Poland)</i> • <i>University of Warmia and Mazury in Olsztyn (Olsztyn, Poland)</i> • <i>Pazmany Peter Catholic University (Budapest)</i> • <i>Kyushu University (Fukuoka, Japan)</i> • <i>The University of Hong Kong (Hong Kong, China)</i> • <i>Pavol Jozef Šafárik University (Košice, Slovakia)</i> • <i>University of Central Lancashire (Cyprus)</i>
2.	<p>Організація роботи програми академічної мобільності для студентів Університету</p>	<p>Направлено на навчання до:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Університету Масарика, Чехія (2 студента з грантом, 1 студент без гранта) • Лодзинського Університету, Польща (8 студентів без гранта) • Лісабонського Університету, Португалія (1 студент без гранта) • Університет Миколаса Ромеріса, Литва (1 студент з грантом, 2 студенти без гранта)
3.	<p>Пошук нових партнерів для розширення програми академічної мобільності для</p>	<p>На даний час досягнуто домовленостей із новими партнерами про спільну програму</p>

	<p><i>студентів НЮУ імені Ярослава Мудрого</i></p>	<p>академічної мобільності з початку 2022 року:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Universiti Teknologi MARA (Selangor, Malaysia)</i> • <i>Toraighyrov University (Pavlodar-Kazakhstan)</i> • <i>University of Georgia (Tbilisi, Georgia)</i> • <i>HELP University (Kuala Lumpur, Malaysia)</i> • <i>Unitelma Sapienza (Roma, Italy)</i> • <i>University of Padua (Padua, Italy)</i> • <i>Wuhan University (Wuhan, China)</i> • <i>University of Warmia and Mazury in Olsztyn (Olsztyn, Poland)</i> • <i>University of Central Lancashire (Cyprus)</i>
<p>4.</p>	<p>Започаткування проекту «Гостьові лектори» у форматі онлайн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зібрано інформацію із кафедр про викладачів, які зацікавлені у співпраці із закордонними університетами; <ul style="list-style-type: none"> • створено базу лекторів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, які можуть бути залучені до проекту. <p>Досягнуто домовленостей про реалізацію проекту із:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Toraighyrov University (Pavlodar-Kazakhstan)</i> – російською мовою. • <i>University of Central Lancashire (Cyprus)</i> – англійською мовою. • <i>European University (Tbilisi, Georgia)</i> – англійською мовою. • <i>University of Osijek, Croatia</i> – англійською мовою
<p>5.</p>	<p>Організація роботи Програми подвійних дипломів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • На 2021–2022 навчальний рік набрано 9 студентів на програму

Підготовка докторів філософії і докторів наук за спеціальностями й освітньо-науковими програмами

Прийом здобувачів наукового ступеня доктора філософії до аспірантури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого з 2016 року здійснюється відповідно до затвердженого ліцензійного обсягу за двома освітньо-науковими програмами: «Право» (спеціальність 081 «Право») – 75 осіб і «Міжнародне право» (спеціальність 293 «Міжнародне право») – 15 осіб (наказ Міністерства освіти і науки України № 707 від 23.06.2016 р.).

Станом на 01.01.2021 р. в аспірантурі Університету навчаються 255 аспірантів, із них:

за державним замовленням за очною (денною, вечірньою) формою навчання – 45 осіб;

на підставі контрактів – 210 осіб, серед яких за очною (денною) формою навчання – 58 осіб, за заочною – 152 особи.

У 2020 р. аспірантуру закінчили 26 осіб, із них за очною (денною) формою навчання – 4 особи, у т. ч. навчалися за рахунок державного бюджету 2 особи, на підставі контракту – 2 особи; за заочною формою навчання на підставі контракту – 22 особи.

У 2020 році захистили дисертації 7 випускників аспірантури, з них достроково 5 осіб.

Станом на 01.01.2021 р. у докторантурі Університету перебуває 3 особи: *перший рік* – Є. Смичок (кафедра фінансового права, державне замовлення), О. Соколова (кафедра трудового права, на підставі контракту); *другий рік* – Т. Цувіна (кафедра цивільного процесу, державне замовлення). У 2020 р. з докторантури випустилася 1 особа (А. Лапкін – кафедра судоустрою та прокурорської діяльності).

Підготовка іноземних студентів

Станом на 31.12.2020 року кількість студентів-іноземців на міжнародно-правовому факультеті становить:

Денна форма навчання

	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	5 курс	6 курс	Усього
081 «Право»	0	0	0	0	0	0	0
293 «Міжнародне право»	14	67	46	6	2	0	135

Заочна форма навчання

	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	5 курс	6 курс	Усього
081 «Право»	2	9	0	0	1	0	12
293 «Міжнародне право»	19	23	2	2	1	0	47

Із них громадян Азербайджану 46 осіб (28 – денна, 18 – заочна), Лівану 1 особа (денна), Німеччини 1 особа (заочна), Туркменістану 11 осіб (0 – заочна, 11 – денна), Узбекистану 135 осіб (91 – денна, 44 – заочна).

Для постійного проживання у м. Харків студентам-іноземцям надано місця у гуртожитках № 6 та № 14.

Практична підготовка фахівців

У 2020 році студенти продемонстрували належну теоретичну підготовку і набуті в Університеті знання під час проходження практики і отримали позитивні результати при захисті матеріалів практики. Так, на 4 курсі до захисту матеріалів виробничої практики було допущено 1075 студентів, з яких 100% захистили відповідні матеріали.

Результати захисту матеріалів виробничої практики студентами 4 курсу є такими: оцінку «відмінно» отримали 575 студентів (53,6%); оцінку «добре» – 317 студентів (29,4%); оцінку «задовільно» – 183 студенти (17,0%).

Підкреслимо, що в характеристиках, виданих студентам різними органами охорони правопорядку і бізнес-структурами, відмічається уміння самостійно вирішувати конкретні завдання по цивільних і кримінальних справах, дотримуватися процесуального порядку виконання окремих слідчих дій, добре орієнтуватися в питаннях матеріального і процесуального права, складати необхідні юридичні документи для правового супроводження бізнесу, а також володіння аналітичними здібностями тощо.

Студенти на I курсі магістратури проходять практику (стажування) за потенційним першим робочим місцем. До проходження практики (стажування) був допущений 831 студент. Усі успішно пройшли практику. Як і раніше, продовжується активна співпраця з цього напрямку з Асоціацією випускників нашого Університету.

Цьогоріч продовжується співпраця з Координаційним центром з надання правової допомоги, яким забезпечується не тільки можливість проходження виробної практики і стажування студентами нашого Університету на базі центрів і бюро з безоплатної правової допомоги, а й впровадження певних елементів так званої «клінічної» освіти в навчальний процес, коли для наших студентів на базі центрів досвідченими адвокатами проводимуться практичні заняття у формі опитувань клієнтів, судових засідань, імітації окремих процесуальних заходів, а також залучення студентів до підготовки певних процесуальних документів та дій.

Успішність здобувачів і випуск фахівців

- випуск фахівців.

«Бакалавр» денна форма навчання усього 1069 осіб, з них:

за бюджетом – 653 особи,

за контрактом – 416 осіб;

«Бакалавр» заочна і вечірня форми навчання усього 404 особи, з них:

за бюджетом – 136 осіб,

за контрактом – 268 осіб;

«Магістр» денна форма навчання усього 1019 осіб, з них:

за бюджетом – 657 осіб,

за контрактом – 362 особи;

«Магістр» заочна форма навчання усього 629 осіб, з них:

за бюджетом – 2 особи,

за контрактом – 627 осіб.

Результати складання атестації здобувачами вищої освіти

в червні 2020 року

(денна ф. н. – ступінь «Бакалавр»)

На підставі розпоряджень директорів інститутів, деканів факультетів до складання атестації було допущено 1069 осіб, із них:

Інститут прокуратури та кримінальної юстиції – 415 осіб,

господарсько-правовий факультет – 94 особи,

Слідчо-криміналістичний інститут – 50 осіб,

Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України – 255 осіб,

Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ – 65 осіб,

Військово-юридичний інститут – 58 осіб,

міжнародно-правовий факультет (Право) – 101 особа,

міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право) – 23 особи,

фінансово-правовий факультет (Право) – 8 осіб.

Склало атестацію 1069 осіб, що дорівнює 100 % загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації. Здобувачів (студентів), які отримали оцінки «незадовільно» при складанні атестації, немає.

247 осіб, які успішно склали атестацію, отримали диплом з відзнакою, що, у свою чергу, становить 23,1 % від загальної кількості осіб, які пройшли атестацію.

Абсолютна успішність

	2020
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	99,1 %
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	99,7 %
- господарсько-правовий факультет	95,1 %
- Слідчо-криміналістичний інститут	100 %
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	100 %
- Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ	100 %
- Військово-юридичний інститут	100 %
- міжнародно-правовий факультет (Право)	97,5 %
- міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	100 %
- фінансово-правовий факультет (Економіка)	100%
Усього:	99,3 %

Якісна успішність

	2020
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	99,4%
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	85 %
- господарсько-правовий факультет	97,4 %
- Слідчо-криміналістичний інститут	98,2 %
- Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ	100 %
- Військово-юридичний інститут	100 %
- міжнародно-правовий факультет (Право)	75,3 %
- міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	78,3 %
- фінансово-правовий факультет (Економіка)	100%
Усього:	80,8%

Отримали диплом з відзнакою

Факультет	Кількість осіб, які <u>отримали</u> диплом з відзнакою
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	82
Господарсько-правовий факультет	20

Слідчо-криміналістичний інститут	6
Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	66
Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ	16
Військово-юридичний інститут	3
Міжнародно-правовий факультет (Право)	47
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	6
Фінансово-правовий факультет (Економіка)	1
Всього:	247

**Результати складання атестації здобувачами вищої освіти
в лютому 2020 року
(денна ф.н. – ступінь «Магістр»)**

На підставі розпоряджень директорів інститутів і деканів факультетів до складання атестації були допущені 1023 здобувачі:

- Інститут прокуратури та кримінальної юстиції – 286,
- Господарсько-правовий факультет – 101,
- Слідчо-криміналістичний інститут – 93,
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України – 190,
- Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України – 22,
- Військово-юридичний інститут – 23,
- міжнародно-правовий факультет (Право) – 47,
- міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право) – 8,
- факультет правосуддя – 36,
- фінансово-правовий факультет (Право) – 63,
- фінансово-правовий факультет (Економіка) – 11,
- фінансово-правовий факультет (Менеджмент) – 5.

Склали атестацію 1019 здобувачів, що дорівнює 99,6 % від загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації.

274 здобувачі, які успішно склали атестацію, отримали диплом із відзнакою, що, у свою чергу, становить 26,7 % від загальної кількості осіб, які пройшли атестацію.

Кількість оцінок «незадовільно» за останні 5 років

Рік	Здобувачі, які були допущені до атестації	Кількість осіб, які отримали «незадовільно»	%
2015	2046	24	1,1 %
2017	1377	17	1,2 %
2018	1694	12	0,7%
2019	1411	3	0,2%
2020	1023	4	0,3%

Отримали диплом із відзнакою

Факультет	Кількість осіб, які отримали диплом з відзнакою
Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	65
Господарсько-правовий факультет	29
Слідчо-криміналістичний інститут	24
Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	58
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	9
Військово-юридичний інститут	9
Міжнародно-правовий факультет (Право)	7
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	3
Фінансово-правовий факультет (Право)	16
Фінансово-правовий факультет (Економіка)	1
Факультет правосуддя	8
Усього:	274

Абсолютна успішність

	2020
- Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	99,7%
- Слідчо-криміналістичний інститут	100 %
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	99,5%
- Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	100%
- Господарсько-правовий факультет	98%
- Військово-юридичний інститут	100%
- Міжнародно-правовий факультет (Право)	100%

- Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне Право)	100%
- Фінансово-правовий факультет (Право)	100%
- Фінансово-правовий факультет (Економіка)	100%
- Фінансово-правовий факультет (Менеджмент)	100 %
- Факультет правосуддя	100%
Всього:	99,7%

Якісна успішність

	2020
- Інститут прокуратури та кримінальної юстиції	77,9 %
- Слідчо-криміналістичний інститут	81,7 %
- Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України	85,2 %
- Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	90,9 %
- Господарсько-правовий факультет	82,8 %
- Військово-юридичний інститут	95,7 %
- Міжнародно-правовий факультет (Право)	95,7 %
- Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне Право)	50 %
- Фінансово-правовий факультет (Право)	84,1 %
- Фінансово-правовий факультет (Економіка)	83,1 %
- Фінансово-правовий факультет (Менеджмент)	40 %
- Факультет правосуддя	83,3 %
Всього:	92,7 %

Прийом на навчання

На 1 курс за освітнім рівнем «Бакалавр» (денна форма навчання) було прийнято усього **1375 осіб**, з них:

за бюджетом – 495 осіб

«Право» – 476 осіб,

«Міжнародне право» – 14 осіб,

«Економіка» – 5 осіб;

за контрактом – 880 осіб

«Право» – 733 особи,

«Міжнародне право» – 133 особи,

«Економіка» – 14 осіб.

На 1 курс за освітнім рівнем «Бакалавр» (заочна форма навчання) було прийнято

за контрактом – 57 осіб, з них

«Право» – 41 особа,

«Міжнародне право» – 14 осіб,

«Економіка» – 2 особи.

На 1 курс за освітнім рівнем «Магістр» (денна форма навчання) було прийнято усього **713 осіб**, з них:

за бюджетом – 452 особи

«Право» – 450 осіб,

«Міжнародне право» – 1 особа,

«Економіка» – 1 особа;

за контрактом – 261 особа

«Право» – 248 осіб,

«Міжнародне право» – 4 особи,

«Економіка» – 9 осіб.

На 1 курс за освітнім рівнем «Магістр» (заочна форма навчання) було прийнято

за контрактом – 519 осіб, з них

«Право» – 484 особи,

«Міжнародне право» – 20 осіб,

«Економіка» – 15 осіб.

5. ЯКІСТЬ ОСВІТИ, НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ

Якість підготовки фахівців

Забезпечення якості підготовки фахівців, що, у свою чергу, відображатиме рівень здобутих студентами знань, умінь, навичок, інших компетентностей відповідно до стандартів вищої освіти, сьогодні є надзвичайно гострим питанням. Це пояснюється передусім переходом від елітарної до масової вищої освіти, активним впровадженням у навчальний процес сучасних інформаційних технологій дистанційного навчання, необхідністю підвищення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти в умовах глобалізованого ринку праці й академічної мобільності тощо.

В Університеті система якості підготовки фахівців розроблена відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Стратегічного плану розвитку Університету на 2018–2024 роки, Стратегії інтернаціоналізації освіти та науки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Крім того, вона ґрунтується на Рамці кваліфікації Європейського простору вищої освіти (QF-EHEA, 2005); Міжнародному проєкті європейської комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (TUNINGproject, 2006); Європейській рамці кваліфікації навчання впродовж життя (EQF LL, 2008); Міжнародній стандартній класифікації освіти (ISCED, 2013), Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG, Єреван, 2015); Національному стандарті України «Система управління якістю. Вимоги» (ДСТУ 180 9001: 2009); постановах КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. № 1341 (зі змін. від 25.06.2020 р.); «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 р. № 1187 (зі змін., внесеними в 2018 р); Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

(затверженому наказом МОН України від 11.07. 2019 р. № 977; зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 08.08.2019 р. за № 880/33851) тощо.

Для забезпечення якості підготовки фахівців розроблено й затверджено на засіданні вченої ради Університету «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (протокол №8 від 27.05.2020 р.), положення якого поширюються на всі структурні підрозділи й науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників Університету.

Система забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів, як:

- моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- систематичне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників закладу вищої освіти й регулярне оприлюднення їх результатів на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників;
- забезпечення необхідними ресурсами для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою, інформаційними системами для ефективного управління освітнім процесом, а також публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти і кваліфікації;
- перевірка дотримання науково-педагогічними, педагогічними, науковими працівниками і здобувачами вищої освіти академічної доброчесності, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання й виявлення академічного плагіату.

Система якості освітньої діяльності й якості вищої освіти в Університеті, яка повинна сприяти підвищенню якості підготовки фахівців, включає наступні рівні:

- **інституційний рівень Університету**, тобто забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Університету покладається на ректора, проректорів, вчену і науково-методичну ради, навчально-методичний відділ, особливо з питань формування політики і обрання процедур забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

- **інституційний рівень інституту/факультету та інших структурних підрозділів**. За якість освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) відповідають директор інституту/декан факультету, його заступники, завідувач аспірантури, вчена рада інституту/факультету тощо;

- **інституційний рівень кафедри**, на якому відповідальність за якість освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) покладається на завідувача кафедри, який здійснює організацією освітнього процесу на кафедрі; підготовку силлабусів, програм навчальних дисциплін, робочих програм навчальних дисциплін, таксономії навчальних дисциплін, формування навчально-методичних комплексів для кожної навчальної дисципліни кафедри тощо;

- **інституційний рівень викладача**, тобто якість освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) забезпечуються науково-педагогічними, педагогічними й науковими працівниками відповідно до їх посадових обов'язків, які передбачають викладання навчальних дисциплін на належному науково-теоретичному й методичному рівні і відповідно до освітньої програми за спеціальністю, проведення наукової діяльності; сприяння виконанню здобувачами вищої освіти програми навчальної дисципліни й індивідуального навчального плану;

- **інституційний рівень здобувачів вищої освіти**. Якість освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) забезпечуються органами студентського самоврядування й здобувачами вищої освіти відповідно до Положення про студентське самоврядування

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого й Положення про студентського омбудсмена Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Оцінювання якості освітньої діяльності й якості вищої освіти включає:

1. Моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм.
2. Оцінювання науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників.
3. Оцінювання здобувачів вищої освіти.
4. Оцінювання ресурсного й інформаційного забезпечення системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм проводиться проектними групами з розроблення освітньої програм у відповідних підрозділах Університету із залученням стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників, випускників, роботодавців тощо).

Інструменти моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм:

- оцінка і кореляція освітніх програм відповідно до регіональних потреб і національного ринку освітніх послуг;
- опитування здобувачів вищої освіти стосовно якості освітніх програм;
- опитування здобувачів вищої освіти щодо рівня їх задоволеності навчальними планами, методичним, ресурсним й інформаційним забезпеченням;
- опитування роботодавців стосовно якості існуючих освітніх програм, теоретичної та практичної підготовки;
- імплементація пропозицій експертної панелі фахівців, роботодавців, випускників та інших стейкхолдерів публічного й приватного секторів;
- експертний моніторинг і порівняння змісту освітніх програм з аналогічними програмами вітчизняних й іноземних закладів вищої освіти, узгодження з політикою Європейської асоціації університетів, Асоціації

європейських юридичних шкіл.

Оцінювання професійного розвитку науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників відбувається шляхом моніторингу результатів професійного розвитку науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників; якості викладання серед здобувачів вищої освіти.

Інструменти оцінювання професійного розвитку науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників:

- регулярні опитування здобувачів вищої освіти стосовно якості роботи науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників;
- оцінювання обсягу й якості розробленого науково-педагогічними, педагогічними і науковими працівниками навчально-методичного забезпечення навчальних дисципліни (підручників/посібників, практикумів, тестів тощо);
- оцінювання науково-дослідницької активності й інноваційних педагогічних практик науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників.

Оцінювання здобувачів вищої освіти включає:

- систему оцінювання компетентностей здобувачів вищої, складовими якої є поточний і підсумковий контроль результатів навчання;
- поточний контроль здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру під час проведення лекцій, практичних, семінарських та інших занять;
- підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту/заліку;
- атестацію – встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Інструменти оцінювання здобувачів вищої освіти:

- узагальнення результатів атестації здобувачів вищої освіти;
- узагальнення результатів замірів знань (тестування, внутрішнє й зовнішнє рецензування курсових, кваліфікаційних робіт тощо);
- узагальнення результатів роботи експертної панелі фахівців, роботодавців, випускників та інших стейкхолдерів публічного й приватного секторів.

Ресурсне забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає створення належної матеріально-технічної бази (йдеться про навчальні корпуси, бібліотеку та іншу інфраструктуру), у тому числі для осіб з обмеженими потребами; наявність соціальної інфраструктури; електронної платформи (а саме навчальних електронних інформаційних комплексів, стандартизованих електронних навчально-методичних комплексів, репозитаріїв, електронних каталогів, інформаційно-бібліографічних каталогів, відео- і аудіоконтентів тощо; IT-інфраструктури й відповідних інформаційних ресурсів і технологій для супроводу освітнього процесу; ефективної системи запобігання й боротьби з корупцією, різних видів дискримінації тощо.

Інформаційне забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає відкритість матеріалів із ліцензування й акредитації освітніх програм; публічність обговорення освітніх програм науково-педагогічними, педагогічними і науковими працівниками, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, випускниками та іншими стейкхолдерами; інформування науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників, здобувачів вищої освіти, роботодавців, випускників та інших стейкхолдерів про стан якості освітньої діяльності й якості вищої освіти Університету через інформаційні ресурси; аналіз результатів щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників тощо.

У даний час триває робота з утворення Центру забезпечення якості освіти (проектна назва структурного підрозділу Університету), який здійснюватиме:

- адміністрування системи забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) відповідно до повноважень;
- моніторинг наявності навчальних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою, інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

- організацію щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників Університету;
- оприлюднення інформації про освітні програми, ступені вищої освіти й кваліфікації тощо.

В Університеті постійно проводяться опитування здобувачів вищої освіти стосовно якості освітніх програм, за якими здійснюється їх підготовка. Так, у травні 2020 р. були опитані здобувачі вищої освіти 1–3 курсів денної й заочної форм навчання фінансово-правового факультету Університету про освітню програму «Бізнес-економіка». Анкета включала 34 запитання з усіх аспектів освітньої програми «Бізнес-економіка» і поширювалася через Google форму. Як свідчать результати, 90,9% здобувачів вищої освіти денної форми навчання і 93,8% заочної вважають, що методи навчання й викладання повністю відповідають принципам академічної свободи; 75,0% здобувачів освіти денної форми навчання і 68,8% заочної задоволені методами навчання й викладання (оцінки 8–10 за десятибальною шкалою); 91,7% здобувачів освіти денної форми навчання і 100% заочної задоволені освітнім середовищем Університету.

Крім того, здобувачі вищої освіти денної форми навчання вказали на те, що набули таких соціальних навичок, як: управління своїм часом (83,3% опитаних); вміння брати на себе відповідальність (58,3%); вирішувати конфлікти (50%); працювати в команді (50%); бути лідером (41,7%). Здобувачі-заочники сформуливали такі soft skills: брати на себе відповідальність (87,5%), управляти своїм часом (75%), працювати в команді (43,8%), бути лідером (31,3%).

Примітно, що 90,9% здобувачів вищої освіти денної форми навчання і 100% заочної вважають, що Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого популяризує дотримання академічної доброчесності; 72,7% здобувачів вищої освіти денної форми навчання і 93,8% заочної форми переконані, що Університет реагує на порушення академічної доброчесності. На переконання 83,3% здобувачів вищої освіти денної форми навчання і

68,8% заочної, практична підготовка формує компетентності, необхідні для професійної діяльності; 12,5% студентів-заочників хотіли б проводити на базі практики наукові дослідження.

Здобувачі вищої освіти також висловили бажання оцінювати якість роботи викладачів, вносити зміни до графіків освітнього процесу, ширше використовувати можливості управління органами студентського самоврядування якістю освіти тощо.

Із метою оцінки якості освіти, крім внутрішніх інструментів Університету, для Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ додатково відповідними підрозділами стейкхолдерів проводяться щорічні соціологічні дослідження випускників, результати яких враховуються при коригуванні освітніх програм і навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін. За узагальненими результатами рівень професійної підготовки співробітників СБУ – колишніх випускників Інституту у цілому є достатнім для ефективного виконання завдань оперативно-службової діяльності. У той же час важливим, на думку випускників, залишається збільшення кількості практичних занять й удосконалення навчально-методичної бази з метою забезпечення її відповідності актуальним потребам слідчої практики.

Розробка й використання нових механізмів і інструментів оцінки рівня якості освітньої діяльності й якості вищої освіти в Університеті сприятиме його входженню до міжнародних рейтингів університетів; розробці маркетингової стратегії просування освітніх послуг на ринку праці – пошуку соціальних партнерів, замовників кадрів, розвитку інноваційних форм організації освітнього процесу, впровадженню інноваційних технологій навчання, акредитації освітніх програм за міжнародними стандартами, закріпленню системного підходу до рейтингу викладачів Університету, що, у свою чергу сприятиме підвищенню мотивації науково-педагогічного персоналу, удосконаленню моніторингу оцінки здобувачами вищої освіти якості освітніх послуг, впровадженню системи студентоцентрованого

навчання, дотриманню суб'єктами освітнього процесу принципів академічної доброчесності, розробці й впровадженню системи працевлаштування випускників тощо. Усе це закладає надійну основу підвищення якості підготовки фахівців і сталого розвитку Університету.

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу – це комплекс навчально-методичних документів і засобів, які зумовлюють зміст навчання і методику проведення навчальних занять, інноваційну діяльність викладачів і самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Воно необхідне для забезпечення ефективної роботи викладачів з організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, приведення її у відповідність до сучасних вимог педагогічної науки і освітніх практик.

Якість навчально-методичного забезпечення освітнього процесу перш за все залежить від його методологічного, методичного й організаційного супроводу, надання якого покладається насамперед на членів науково-методичної ради Університету.

Протягом звітнього періоду на засіданнях Науково-методичної ради розглядалися наступні актуальні питання у сфері вищої юридичної освіти: «Впровадження змішаного навчання в організацію освітнього процесу», «Особливості методики викладання навчальних дисциплін в умовах дистанційного навчання», «Про роботу проєктних груп та стейкхолдерів у розробці освітніх програм в Інституті підготовки юридичних кадрів для СБ України та у Військово-юридичному інституті», «Обговорення проєкту «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», «Аналіз стану дистанційного навчання в Університеті», «Інформація про Концепцію розвитку вищої юридичної освіти», «Обговорення Стандарту другого (магістерського) рівня спеціальності 081 «Право» та ін.

Науково-методична рада Університету опрацьовує також і нові методики й практичні рекомендації щодо застосування новітніх педагогічних освітніх технологій і найбільш ефективних методів навчання з огляду на необхідність забезпечення якості підготовки фахівців попри обмеженість академічного часу. Основна ідея – оптимізація освітнього процесу і розвиток пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти як інструменту їх професійного зростання в умовах мінливості академічних знань і помітного збільшення різновидів професійної діяльності й юридичних практик.

Співробітники навчально-методичного відділу з 14.05.2020 р. по 22.05.2020 р. пройшли підвищення кваліфікації у Центрі розвитку кадрового потенціалу Сумського державного університету за програмою «Організація дистанційного навчання в закладах освіти з використанням навчальної платформи Moodle».

В Університеті також проведена велика робота щодо оновлення комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін. Кафедрами підготовлено нові програми навчальних дисциплін, робочі програми, силлабуси, засновані на компетентнісному підході. За всіма цими навчально-методичними документами навчально-методичним відділом під керівництвом проректора з навчально-методичної роботи проф. В. В. Комарова підготовлені відповідні Формуляри.

У програмі навчальної дисципліни відбиваються всі складові освітньої діяльності: зміст програми навчальної дисципліни, її дидактична структура, карта предметних компетентностей та карта предметних результатів навчання здобувачів вищої освіти, матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, предметними компетентностями і результатами навчання, форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни тощо.

У робочій програмі навчальної дисципліни представлені тематична карта навчальної дисципліни, показники академічної активності й додаткових освітніх досягнень студентів, дидактичні принципи навчання,

інноваційні технології та інтерактивні методи викладання, інформаційне забезпечення навчальної дисципліни тощо.

У контексті проектування компетентнісно-орієнтованих програм і робочих програм навчальних дисциплін розробляються силлабуси навчальних дисциплін. Силлабус – це засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Представлений в силлабусі план навчальних дій відображає особистісно-орієнтовану парадигму і передбачає взяття здобувачами вищої освіти відповідальності за всі результати власного навчання.

Професорсько-викладацький колектив Університету, кафедри й інститути/факультети постійно працюють над освоєнням і впровадженням у навчальний процес нових освітніх технологій і методів навчання, серед яких проблемне навчання, блочно-модульне навчання, кейс-технології (технології ситуаційного навчання), технологія знаково-контекстного навчання, навчальні дискусії, ділові ігри, проєктний метод навчання, портфоліо, дослідницький метод навчання, особистісно-орієнтоване навчання, навчальні конференції, інтерв'ювання, різні форми колективного взаємонавчання, лекції-прес-конференції, мозковий штурм, метод Сократа, метод критики, метод міждисциплінарних тренінгів, що розвивають комунікативні та лідерські навички й уміння працювати в команді, метод виконання проєктів, дослідницькі лабораторні роботи тощо.

Крім того, у навчальному процесі інтенсивно використовуються технології дистанційного навчання, мультимедійні засоби, електронні підручники, презентації, дистанційні консультації засобами електронного листування й відеоконференцій. Окремі викладачі мають свої персональні сайти в Інтернеті, тематичні блоги в соціальних мережах, telegram- та youtube-канали, на яких вони розміщують тексти лекцій, плани семінарських і практичних занять, методичні вказівки з вивчення окремих тем і розділів навчальної дисципліни, які виносяться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти, та іншу корисну інформацію з відповідної навчальної дисципліни.

У навчальний процес активно впроваджуються нові дидактичні

принципи, серед яких слід назвати:

- компетентнісний підхід;
- орієнтація освітньої діяльності на результати навчання, їх систематичний моніторинг і самооцінку;
- принцип дидактичної спіралі;
- академічна свобода учасників освітнього процесу;
- мотиваційне забезпечення освітньої діяльності;
- модуляризація і тематизація навчального процесу;
- використання трансферно-накопичувальної системи кредитів;
- принцип партнерства тощо.

Усе це дозволяє оптимізувати навчальний процес й активізувати навчально-пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти, спрямовуючи їх зусилля на досягнення кінцевого результату – набуття ними найважливіших загальних і фахових компетентностей.

Однією з найважливіших складових навчально-методичного забезпечення освітнього процесу є фонд оціночних засобів, який дозволяє виміряти якість сформованих у здобувачів вищої освіти загальних і фахових компетентностей і тим самим визначити рівень готовності випускника до проведення майбутньої професійної діяльності.

Створення на кафедрах Університету фондів оціночних засобів базується на таких вимогах, як об'єктивність, надійність, валідність, ефективність й економічність. Фонди оціночних засобів не тільки оцінюють наявний рівень сформованих у здобувачів вищої освіти компетентностей, а й, виконуючи функцію зворотного зв'язку при навчанні, дають змогу своєчасно коригувати процес навчання в разі виявлення будь-яких істотних недоліків. Фонд оціночних засобів включає, наприклад, усні, письмові чи тестові іспити, лабораторні звіти, розрахунково-графічні роботи, есе, усні презентації, захист звітів практик, захист курсових робіт, кейс-метод, портфоліо, рейтингування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, проектна робота, кваліфікаційний іспит тощо.

Постійне оновлення освітніх програм, навчальних планів, навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін дозволяють формувати в Університеті інноваційне освітнє середовище, що необхідно для забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці й подальшої інтеграції в Європейський простір вищої освіти.

6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кодекс академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого затверджено рішенням вченої ради Університету (протокол № 1 від 31.08.2018 р.), введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р. Кодекс академічної етики (*далі* – Кодекс) визначає цінності, якими керуються учасники університетської спільноти вишу, і встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі. Він базується на: фундаментальних принципах Великої Хартії Університетів, керівних принципах IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти, Європейській хартії дослідників, Берлінській декларації про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері, Бухарестській декларації етичних цінностей та принципів вищої освіти у Європі. Етичні цінності університетської спільноти, порядок перевірки і розгляду етичних порушень визначаються законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими законодавчими актами, Статутом Університету, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, положеннями про органи управління Університетом, наказами й розпорядженнями ректора, регламентом роботи комісії з академічної етики та іншими локальними нормативно-правовими актами.

Кодекс закріплює основні принципи академічної поведінки, яких мають дотримуватися всі учасники університетської спільноти, сприяє формуванню академічного середовища, у якому кожен його член може

займатися своєю діяльністю в умовах взаємної поваги й отримання позитивних емоцій від роботи, навчання й ведення наукових досліджень.

Комісію з академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Комісія) створено рішенням вченої ради НЮУ ім. Ярослава Мудрого (протокол № 1 від 31.08.2018 р.), введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р. Конференцією трудового колективу Університету затверджено Положення про Комісію з академічної етики.

До складу Комісії увійшли 15 членів університетської спільноти, 10 з яких обрано конференцією трудового колективу вишу (порівну від професорсько-викладацького складу та інших працівників), Студентський омбудсмен (за посадою) і 4 студенти, призначені Студентським Сенатом Університету за поданням Студентського омбудсмена. Членами Комісії обрано її голову.

У своїй діяльності Комісія керується такими правовими актами:

- Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (із змінами), зокрема, ст. 6 «Засади державної політики у сфері освіти і принципи освітньої діяльності», ст. 42 «Академічна доброчесність» і ст. 54 «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу»;

- Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (із змінами), зокрема, ст. 58 «Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників»;

- Статутом Університету, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 701 від 02.07.2015 р., зокрема, розділом 6 «Права й обов'язки науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, а також осіб, які навчаються в Університеті»;

- Кодексом академічної етики Університету, затвердженим рішенням вченої ради Університету (протокол № 1 від 31.08.2018 р.), введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р., зокрема, п. 2.2 «Академічна доброчесність»;

- Положенням про Комісію, затвердженим рішенням вченої ради Університету (протокол № 1 від 31.08.2018 р.), введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р.;

- Рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-8681 від 15.08.2018 р.);

- Рекомендаціями для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затвердженими рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019 р., протокол № 11;

- Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, підготовленими в рамках діяльності Проєкту сприяння академічній доброчесності — SAIUP, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти;

- керівними принципами IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти;

- Європейською хартією дослідників;

- Берлінською декларацією про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері;

- Бухарестською декларацією етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі.

До повноважень Комісії з академічної етики входить:

1) моніторинг (у тому числі за власною ініціативою членів Комісії) дотримання членами університетської спільноти етичних норм поведінки, встановлених Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» і Кодексом академічної етики Університету;

2) сприяння формуванню активної громадянської позиції співробітників і студентів Університету;

3) надання консультацій з питань академічної доброчесності та інших правил академічної етики;

4) розгляд заяв щодо порушення етичних норм поведінки, здійснення за результатами розгляду відповідних подань і надання рекомендацій ректорові і вченій раді Університету;

5) ініціювання змін до Кодексу академічної етики Університету.

Заяву про порушення академічної етики може бути подано будь-яким членом університетської спільноти до Комісії безпосередньо або через Студентського омбудсмена в письмовій, зокрема електронній, формі. Комісія протягом 15 робочих днів із моменту реєстрації заяви секретарем вивчає заяву, досліджує обставини, що в ній зазначені, витребує необхідні пояснення, опитує зазначених у заяві та інших осіб і виносить рішення. Рішення Комісії мають рекомендаційний характер і подаються ректорові або вченій раді Університету для ухвалення ними остаточного рішення.

У разі виявлення Комісією недотримання вимог Кодексу академічної етики Університету Комісія може прийняти рішення рекомендувати ректорові (вченій раді) Університету:

а) щодо педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників Університету

- відмовити у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- позбавити присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- відмовити у присвоєнні або позбавити присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавити права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати встановлені законом посади;

- звільнити з посади педагогічного, науково-педагогічного, наукового чи іншого працівника Університету;

б) стосовно здобувачів освіти

- зобов'язати повторно пройти оцінювання (виконати контрольну або курсову роботу, скласти іспит, залік тощо);

- зобов'язати повторно пройти відповідний освітній компонент освітньої програми;

- позбавити академічної стипендії;

- позбавити наданих закладом освіти пільг з оплати навчання;

- відрахувати з Університету.

У 2020 р. Комісією проведено низку заходів із впровадження принципів та норм академічної доброчесності в поточну діяльність Університету, а саме:

- опрацьовано механізм постійної взаємодії керівників підрозділів Університету з головою і членами Комісії, а за сприяння ректорату Університету забезпечено його впровадження;

- ректоратом і керівниками підрозділів Університету на постійній основі надається оперативна допомога і забезпечується підтримка в діяльності з укорінення в Університеті принципів і норм академічної етики й доброчесності, дотримання їх усіма членами університетської спільноти;

- відбулося 10 засідань Комісії і 2 засідання робочої групи у складі Комісії;

- за результатами діяльності Комісії напрацьовано рекомендації вченій раді і конференції трудового колективу Університету щодо внесення змін і доповнень до Кодексу академічної етики Університету, Положення про Комісію з метою впровадження новітніх цивілізаційних, зокрема європейських, стандартів університетської етики й академічної доброчесності в Університеті, посилення ролі Комісії і підвищення ефективності впровадження принципів і норм академічної етики в поточну діяльність Університету;

- проведено 1 ознайомчу лекцію зі студентським колективом Інституту підготовки кадрів для органів юстиції Університету;

- на засіданнях двох кафедр Університету проведено бесіди, предметом яких були норми і принципи академічної доброчесності, механізми її моніторингу і забезпечення;

- на інтернет-сайті Університету, у Фейсбуці та в Telegram створено сторінки Комісії, на яких розміщується основна інформація щодо її діяльності, налагоджується зворотний зв'язок зі студентами і працівниками Університету;

- розглянуто 1 заяву студента Університету щодо неетичної та недоброчесної поведінки викладачів Університету, 1 заяву викладачів Університету щодо випадків грубого порушення академічної доброчесності іншими викладачами, 1 заяву директора Інституту підготовки кадрів для органів юстиції Університету щодо звернення громадян про неетичну поведінку студента Університету. За результатами розгляду заяв рішеннями Комісії затверджено висновки, які направлені ректорові Університету і суб'єктам відповідних звернень.

Упродовж усього звітного періоду голова Комісії брав участь у Проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Американські Ради з міжнародної освіти) (2020–2022), зокрема, у міжнародному заході «Академічна доброчесність у системі внутрішнього забезпечення якості освіти в університетах» у межах цього Проєкту (23–27 листопада 2020 р., м. Київ).

Перспективний план розвитку діяльності Комісії з упровадження принципів і норм академічної доброчесності в Університеті на 2021–2024 рр.

1. Удосконалення правової бази Університету за результатами накопиченого досвіду діяльності Комісії з упровадження норм і принципів академічної доброчесності й університетської етики в наукову й викладацьку сфери діяльності Університету, ініціювання відповідних рішень перед вченою радою і ректоратом Університету.

2. Посилення заходів із жорсткої та безкомпромісної боротьби з плагіатом у наукових працях (статтях, монографіях), дисертаційних

дослідженнях як науково-педагогічних працівників, так і аспірантів і докторантів, а також їх статтях, курсових та інших наукових працях студентів вишу. Із цією метою ініціювання прискорення впровадження програми «Антиплагіат» та інших сучасних комп'ютерних програм аналогічного призначення (електронний моніторинг академічної доброчесності) – постійно.

3. Удосконалення механізму допуску аспірантів і докторантів до захисту виключно після перевірки їх праць на плагіат і позитивного висновку Комісії з академічної етики щодо відсутності у праці наукових, зокрема текстуальних, запозичень – постійно.

4. Проведення в Університеті наукових круглих столів і секцій у межах наукових конференцій та юридичних форумів з проблем академічної доброчесності із запрошенням фахівців, які мають досвід у цій сфері, – не менш ніж 1 раз на рік.

5. Організація міжнародної співпраці з університетами інших країн і відповідними структурними підрозділами вищих навчальних закладів щодо обміну досвідом упровадження принципів і норм університетської етики й академічної доброчесності, проведення зустрічей і спільних науково-практичних заходів із відповідними структурними підрозділами цих університетів – постійно.

6. Продовження участі у Проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Американські Ради з міжнародної освіти), впровадження його результатів у поточну діяльність Університету у сфері академічної доброчесності.

7. Продовження і вдосконалення активної комунікації з кафедрами Університету і студентськими колективами факультетів й інститутів у складі Університету щодо роз'яснення принципів і норм академічної доброчесності, сучасних механізмів її забезпечення й моніторингу, – постійно.

7. НАУКОВА РОБОТА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2020 році науково-дослідницька робота (НДР) здійснювалася професорсько-викладацьким складом кафедр відповідно до тематики НДР на 2016–2020 рр. і плану НДР на 2020 р., схваленого на засіданні вченої ради (протокол № 5 від 20 грудня 2019 р.) і затвердженого наказом ректора (№ 289 від 20 грудня 2019 р.). У звітному році НДР в Університеті провадилася у рамках 17-ти наукових тем відповідної державної реєстрації, а співробітниками науково-дослідницького сектору – за 2-ма держбюджетними темами.

Так, НДР виконується за 17 кафедральними темами: «Актуальні питання державотворення в Україні та зарубіжних країнах на різних етапах їх історії» (В. Гончаренко); «Теоретичні проблеми розвитку державотворчих процесів та правової системи України» (О. Петришин); «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» (Ю. Барабаш, С. Серьогіна, Ю. Битяк); «Проблеми правового забезпечення справляння податків та зборів в Україні» (М. Кучерявенко); «Соціолого-правові та політологічні аспекти дослідження соціальної реальності» (М. Требін); «Філософські та філософсько-правові проблеми духовного життя суспільства та формування правової культури особистості» (О. Данильян); «Культурологічні, морально-правові та естетико-художні проблеми духовного буття» (В. Лозовой); «Проблеми ефективності правового регулювання цивільних відносин в Україні» (В. Борисова, В. Яроцький); «Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки» (Д. Задихайло, М. Шульга); «Соціально-економічна модернізація України та формування інноваційної моделі розвитку» (Л. Шевченко); «Проблеми вдосконалення правового регулювання відносин у сфері праці та соціального захисту» (О. Ярошенко); «Теоретичні проблеми ефективності кримінального

законодавства України та практики його застосування» (В. Тацій, М. Панов); «Теоретичні і прикладні проблеми запобігання злочинності та реформування Державної кримінально-виконавчої служби в Україні» (Б. Головкін); «Судова влада: проблеми організації та діяльності» (О. Капліна, К. Гусаров, Л. Москвич); «Проблеми криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції» (В. Шепітько); «Теоретичні та практичні проблеми сучасного міжнародного права та іноземного конституційного права» (І. Яковюк); «Проблеми вдосконалення правового регулювання користування природними ресурсами та комплексами в Україні» (А. Гетьман).

Університет разом з іншими установами у 2020 році провів 43 наукові заходи (науково-практичні конференції, семінари та круглі столи). В умовах карантину, спричиненого вірусом COVID-19, вони організовувалися і проводилися в режимі онлайн. Так, 23–25 вересня 2020 р. проведено IV Харківський міжнародний юридичний форум, який об'єднав учасників з понад 25 країн світу. В умовах пандемії всі заходи форуму відбувалися у форматі, який поєднує живе спілкування національних експертів і залучення міжнародних спікерів та інших зацікавлених осіб у режимі онлайн. Учасники дискутували щодо проблем розвитку науки адміністративного права, забезпечення правопорядку в умовах коронакризи, процесу імплементації Керівних принципів ООН з бізнесу і прав людини у країнах Центральної і Східної Європи, концептуальних положень Загальної частини проєкту Кримінального кодексу України, підходів до вирішення спірних питань і подальшого вдосконалення норм податкового законодавства, імплементації Римського статуту Міжнародного кримінального суду до національного законодавства України, конституційної юриспруденції людської гідності тощо. У рамках IV Харківського міжнародного юридичного форуму в Університеті працювала міжнародна осіння правова школа «Боротьба з кіберзлочинністю відповідно до європейських стандартів правосуддя», організаторами якої виступили Європейська експертна асоціація і Проєкт

Європейського Союзу «Право-Justice». За результатами форуму отримано низку рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства.

Законодавча робота, співробітництво

з органами державної влади й охорони правопорядку

У 2020 році науковці Університету на замовлення Верховної Ради України та її комітетів вивчили й опрацювали законопроекти про внесення змін і доповнень до окремих кодексів України. Були надані пропозиції й рекомендації про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Бюджетного кодексу України, Цивільного кодексу України та ін.

Вчені Університету підготували наукові висновки, розробили наукові пропозиції й рекомендації: за дорученням Комітету ВРУ з питань правоохоронної діяльності – 65; на запити Верховного Суду – 21; на запити Офісу Генерального прокурора України і СБУ – 18; на запити Національного антикорупційного бюро України – 11, за дорученням Конституційного Суду України – 27.

Професорсько-викладацький склад Університету підтримує постійні зв'язки з підприємствами й установами шляхом надання наукових консультацій з роз'яснення чинного законодавства. Всього було надано 268 відповідних консультацій.

Видавнича, інформаційна й редакційна діяльність

У 2020 році науково-педагогічними працівниками Університету видано 2986 найменування наукової, навчальної, науково-практичної та науково-популярної літератури загальним обсягом 2248 друк. арк., у тому числі 47 монографій загальним обсягом 327 друк. арк., 11 з яких за кордоном (Швеція, Угорщина, Польща, Латвія та ін.).

Також науковцями опубліковано 1515 наукових статей загальним обсягом 768 друк. арк., з них 343 за кордоном і 1267 у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних. Крім того, 207 науковців Університету мають статті, проіндексовані у 2020 р. у наукометричній базі «Scopus», і 181 у «Web of Science». Статті вчених друкувалися у виданнях Англії, Австрії, Канади, Туреччини, Іспанії, Нідерландів, Швеції, США, Румунії, Польщі, Угорщини, Грузії та ін.

Університет видає 7 власних фахових збірників наукових праць: друкovanі – «Проблеми законності», «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія», «Економічна теорія та право» і електронні – «Теорія і практика правознавства», «Філософія права та загальна теорія права», «Криміналіст першодрукований» і «Вісник Асоціації кримінального права України».

У 2020 р. у 12 випусках цих видань опубліковано 214 статей 263 авторів загальним обсягом 201 друк. арк.

Отримано дозвіл на індексацію фахового журналу «Теорія і практика правознавства» до бази даних DOAJ – Directory of Open Access Journals, а також вперше наукові журнали «Проблеми законності» і «Теорія і практика правознавства» були включені до наукометричної бази ZENODO (Open to all Scientists Repository that was Created as Part of the Eu-Funded) та проіндексовані в ній. Присвоєно DOI всім статтям наукових журналів «Проблеми законності», «Теорія та практика правознавства», «Економічна теорія та право», «Вісник Асоціації кримінального права України», «Філософія права і загальна теорія права».

За допомогою програми StrikePlagiarism здійснюється перевірка наукових робіт для виявлення запозичень тексту в наукових роботах. За 2020 рік перевірено 86 наукових робіт на загальну суму понад 160 тис. грн.

Діяльність науково-дослідного сектору

У 2020 році співробітниками науково-дослідного сектору Університету виконані відповідні розділи з двох фундаментальних науково-дослідних робіт, що фінансуються за кошти державного бюджету:

– «Інформаційна безпека України в умовах гібридної війни: філософсько-правовий аналіз» (науковий керівник – д-р. юрид. наук, проф. Ю. Битяк);

– «Правова політика у сфері територіальної організації влади та публічного управління в Україні у контексті європейської інтеграції» (науковий керівник – д-р. юрид. наук, проф. С. Серьогіна).

У 2020 році вперше було взято участь у конкурсному відборі проєктів Національного фонду наукових досліджень України. На конкурс «Наука для безпеки людини та суспільства» подано проєкт «Правове регулювання забезпечення національної безпеки України в контексті регіональної інтеграції і глобалізації» під науковим керівництвом проф. І. Яковюка. На конкурс «Підтримка досліджень провідних та молодих учених» подано проєкт «Колаборація з окупантом та незаконними збройними формуваннями на тимчасово окупованих територіях України: кримінально-правовий аспект» під науковим керівництвом доц. Н. Шульженко. Обидва проєкти позитивно оцінені експертами і набрали середній бал. Керівникам проєктів рекомендовано доопрацювати змістовні частини НДР із метою отримання високих балів.

У листопаді-грудні 2020 року проведено перший етап щорічного Конкурсного відбору наукових проєктів фундаментальних і прикладних досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, що пропонуються до виконання починаючи з 2021 року за рахунок коштів державного бюджету. Для участі у другому етапі Конкурсу до МОН України подано 3 проєкти НДР.

За результатами наукових досліджень видано 2 монографії, 2 навчальних посібники, 4 збірники наукових праць. Науково-педагогічні

працівники брали активну участь у роботі 16 конференцій, семінарів і круглих столів. У наукових виданнях опубліковано 29 статей і тез доповідей, у т.ч. 4 статті – у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, 3 статті – Scopus.

Загальний обсяг держбюджетного фінансування НДР за вказаний період становив 476,3 тис. грн. Постійно велася робота з пошуку потенційних замовників і комерціалізації наукового доробку фахівців Університету. В результаті чого за надання юридичних послуг для юридичних і фізичних осіб отримано 1115,5 тис. грн.

У листопаді 2020 року науково-дослідним сектором і кафедрою трудового права Університету підписано Меморандум про науково-практичне співробітництво з ТОВ «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку – Україна», мета якого – проведення спільних науково-освітніх заходів із розширення професійних компетентностей керівників і спеціалістів з управління персоналом і підбору кадрів, бухгалтерського обліку, у сфері держзакупівель й охорони праці, а також інших фахівців організацій різних форм власності. У рамках співпраці передбачено проведення занять за сертифікатними програмами Університету на оплатній основі і можливість стажування студентів НЮУ на базі МЦФЕР.

8. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Рада молодих учених об'єднує і координує наукову роботу 376 молодих науковців Університету. Радою молодих учених, студентським науковим товариством, кафедрами, інститутами і факультетами Університету у 2020 р. проведено 19 наукових заходів.

Члени Ради молодих учених Університету (Богдан Мохончук, Павло Романюк) неодноразово виступили спікерами серії семінарів-практикумів «Місцеві вибори 2020: вирішення виборчих спорів та розгляд справ щодо виборчих правопорушень» (для суддів місцевих загальних судів) і «Місцеві

вибори 2020: новели виборчого законодавства та особливості вирішення виборчих спорів».

Асистент кафедри теорії і філософії права К. Трихліб стала лауреатом премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок за роботу «Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології».

Стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених у 2020 р. отримали доценти Тітко Іван, Цувіна Тетяна, Лапкін Андрій.

Асистенту кафедри права Європейського Союзу О. Петришину призначено державну іменну стипендію імені Назарія Войтовича для молодих вчених.

Наразі понад 2 тис. студентів усіх форм навчання працюють у наукових студентських гуртках, які очолюють провідні вчені Університету. Студентами у звітному році опубліковано 1184 тези доповідей і наукових повідомлень загальним обсягом 205 друк.арк. як в українських, так і зарубіжних виданнях.

Незважаючи на карантинні заходи, пов'язані з COVID-19, члени Ради молодих вчених разом із Студентським науковим товариством беруть активну участь в організації та проведенні наукових заходів: 25 лютого 2020 р. кафедрою іноземних мов № 3 проведено інтелектуальну вікторину «Брейн-ринг» англійською мовою; 22 травня 2020 р. у режимі онлайн – XVI Міжнародну студентську наукову конференцію «Філософія і право», у якій взяли участь представники провідних ЗВО України, Італії, Німеччини, Польщі, Франції, США й Австралії; 23 червня 2020 р. – Міжнародну науково-практичну конференцію (Тодиківські читання); 16 листопада 2020 р. – XX Всеукраїнську наукову конференцію з кримінології для студентів, аспірантів та молодих вчених «Злочинці і жертви злочинів»; 23 листопада 2020 р. – ювілейну Двадцяту Міжнародну науково-практичну конференцію молодих учених «Юридична осінь 2020 року», у роботі якої взяли участь понад 200

студентів, аспірантів і молодих науковців юридичних факультетів, ЗВО, науково-дослідних установ не тільки України, а також і Литви, Білорусії, Казахстану, Португалії та Китаю; 1 грудня 2020 р. – XXII Всеукраїнську наукову конференцію викладачів, молодих науковців і студентів «Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього»; 7 грудня 2020 р. – Наукову студентську конференцію «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні та зарубіжних країнах»; 10-11 грудня 2020 р. – Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих науковців «Науковий погляд молоді: ключові питання сучасного етапу реформування системи вітчизняного законодавства»; 10 грудня 2020 р. – V Міжнародну науково-практичну конференцію «Право і суспільство: актуальні питання та перспективи розвитку» (Полтавський юридичний коледж).

Стипендіатами іменних стипендій Верховної Ради України стали 2 студентки Університету. Студентка факультету адвокатури – стипендіат Кабінету Міністрів України.

У звітному році 11 студентів Університету нагороджено дипломами переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із різних галузей знань.

Стипендію Президента України отримують 4 студенти Університету, 10 – стипендію Харківського міського голови «Обдарованість».

Молоді вчені Університету за високі показники в НДР заохочуються відзнаками ректора, органів державної влади (подяки, Почесні грамоти), а також за достроковий захист дисертації і за публікації в наукометричній базі «Web of Science» і «Scopus» отримують премії.

Відповідно до вимог законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», національних проєктів з цифрової трансформації, а також прагнучи досягнення відкритості науки і впровадження інновацій, в Університеті формується сучасний інформаційний простір, електронна платформа освітніх програм, наукових репозиторних

ресурсів, активізується робота в рамках глобального партнерства в інтересах Цілей сталого розвитку України.

Із метою підвищення рівня інформаційного забезпечення наукової діяльності в Університеті й інтегрування науки у світовий простір досліджень, розвитку інтелектуального потенціалу наукової спільноти головними складовими інноваційних трансформацій стали: *Продукт – Результат – Довгостроковий ефект – Формат спільної дії*. Стратегічним орієнтиром модернізації матеріально-технічної бази наукових досліджень є активне використання в науково-освітньому процесі сучасних інформаційних технологій, цифрових комунікацій, наукометричних платформ Scopus, Web of Science, Google Scholar, Ukrainian Citation Index (OUCI) тощо.

В умовах дистанційної науково-освітньої діяльності в Університеті створюються і розвиваються освітнє середовище, інформаційні ресурси, а саме Zoom, Google Meet, Tims, використання яких стало можливим завдяки якісному сервісному супроводу, зовнішнім і внутрішнім комунікаціям віддаленого доступу. За допомогою популярних соціальних месенджерів і мереж (Viber, Telegram, WhatsApp, Zoom, Meet, Skype) відбулася адаптація науково-освітнього середовища Університету до віддаленої роботи. Крім того, розширено можливості використання хмарних технологій на базі Office 365, G-Suite (Google Docs, Meet, OneDrive, Teams, Sway, Forms та ін.), упроваджено онлайн-сервіс із документообігу для оперативного вирішення поточних і перспективних завдань.

Подальшого розвитку набувають програмні технології, е-платформи, інституційний репозитарій, що забезпечують зберігання великих масивів наукових текстів, метаданих, інших відомостей, які ідентифікують праці вченого, створюють своєрідне портфоліо науковця, колективу (кафедри, Університету) і прискорюють інтеграцію правової науки у світове співтовариство. Відстежити показники звернень до праць науковців дозволяють обліково-статистичні дані платформи DSpace, на якій формується Університетський електронний архів праць вчених.

За останній рік спостерігається збільшення кількості і урізноманітнення тем публікацій в інституційному репозитарії eNULAUIR і звернень до нього. У 2020 р. надійшло 1300 наукових робіт, загальна кількість публікацій склала 17400 од. зберігання. За даними Google Analytics упродовж року зафіксовано 350 тис. переглядів.

9. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Позитивним напрямком розвитку міжнародної співпраці є участь у міжнародних освітніх програмах. Освітня програма ЄС Еразмус+ спрямована саме на активізацію міжнародного співробітництва і підвищення мобільності студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, дослідників європейських університетів і ЗВО третіх країн на всіх континентах, які мають можливість отримувати стипендії в межах цієї програми для продовження навчання або проведення наукових досліджень у країнах ЄС.

У 2020 році Університет брав участь у двох великих проєктах за програмою Еразмус+ КА2 Розвиток потенціалу вищої освіти – «Модернізація магістерських програм для майбутніх суддів, прокурорів, слідчих з урахуванням європейських стандартів з прав людини» і «Європейське право прав людини для університетів України і Молдови», в рамках яких партнерами Університету є такі провідні університети ЄС, як Університет Корку (Ірландія), Університет Хаддерсфілду (Велика Британія), Королівський технологічний університет (Швеція), Грацький університет (Австрія), Потсдамський університет (Німеччина), Університет Екс-Марсель (Франція).

У рамках реалізації проєкту «Європейське право прав людини для університетів України і Молдови» підготовлені і надруковані 16 посібників за магістерськими, PhD і lifelong learning програмами, авторами 10 з яких є науковці Університету, які протягом трьох років працювали разом з колегами

із Швеції, Ірландії та Великої Британії. Також створено Офіс Студентського омбудсмена і запроваджено Кодекс академічної доброчесності.

Завдання проєкту виконані в повному обсязі, отримано схвальний відгук від European Education and Culture Executive Agency (EACEA).

У рамках проєкту, який триває, «Модернізація магістерських програм для майбутніх суддів, прокурорів, слідчих з урахуванням європейських стандартів з прав людини» члени робочої групи 19-22 лютого 2020 р. взяли участь у Міжнародній конференції у м. Львові. Проєкт зареєстровано КМУ 31 березня 2020 р. Підготовлено перший варіант 7 посібників (частини, за які відповідає Університет) у його рамках. Нові навчальні дисципліни впроваджено в навчальний план існуючих магістерських програм як дисципліни «за вибором студента».

Координатор проєкту Еразмус+ CRIMNUM Томас Крюссман провів серію занять за участі представників університетів м. Грац (17 жовтня, 16–17 листопада), м. Потсдам (12 грудня), Університету Екс-Марселя (14 листопада) із магістрантами Інституту прокуратури та кримінальної юстиції. Під час занять розглянуто концепцію прав людини як «щита і меча» у кримінальному праві, проаналізовано перспективи розвитку позитивних зобов'язань держав у сфері захисту прав людини, зосереджено увагу на життєвому циклі кримінального закону, його дії у часі і просторі, розглянуто кейси щодо злочинів ненависті у юриспруденції Європейського суду з прав людини, щодо гуманітарних рятувальних операцій у Середземномор'ї в юриспруденції Суду Справедливості ЄС.

Слід відмітити, що відповідно до обмежень академічної мобільності в рамках проєктів Еразмус+ KA2 у зв'язку з пандемією COVID-19 з березня 2020 року закордонні академічні візити учасників проєкту призупинено. Зокрема, візити до Німеччини, Австрії, Білорусі та Хорватії перенесено на другу половину 2021 року, а всі координаційні наради і презентації відбуваються виключно в онлайн-форматі.

Університет є організатором низки міжнародних заходів, одним із найбільш значних є Харківський міжнародний юридичний форум, який відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України проводиться у Харкові щорічно.

IV Харківський міжнародний юридичний форум відбувся 23–25 вересня 2020 року. Цього року він зібрав учасників із понад 25 країн світу. Форум розпочався панельною дискусією «Забезпечення правопорядку в умовах коронакризи». Протягом трьох днів також відбулися дискусії на теми «Бізнес і права людини в Центральній і Східній Європі», «Захист прав платників податків», «Римський статут Міжнародного кримінального суду: проблеми імплементації до національного законодавства України», «Людська гідність і гендерна рівність: конституційні метаморфози».

У дні проведення форуму в Університеті працювала міжнародна осіння правова школа «Боротьба з кіберзлочинністю відповідно до європейських стандартів правосуддя», організатори – Європейська експертна асоціація, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого і Проект Європейського Союзу «Право-Justice». Викладачами школи були міжнародні й національні експерти Проекту ЄС «Право-Justice», представники органів юстиції, фахівці у галузі кібербезпеки та права. Програма осінньої школи включала лекції, майстер-класи і практичні заняття, присвячені принципам і цінностям європейської правової традиції. Учасники школи отримали сучасні знання і навички із запобігання, протидії та розслідування кіберзлочинів, реформування сфери правосуддя в Україні відповідно до кращих європейських практик і вимог цифровізації. Школа розпочалася оглядовою лекцією професора права Вільнюського університету, міжнародного експерта Проекту ЄС «Право-Justice» Гінтараса Шведаса (Литва) «Кіберзлочинність та європейське право».

У рамках IV Харківського міжнародного юридичного форуму відбулася зустріч-дискусія на тему «Інноваційна модель юридичної клінічної освіти. Розвиток юридичного клінічного руху, підвищення фінансової

грамотності та обізнаності серед представників юридичних клінік». Організатором виступили Юридична клініка НЮУ імені Ярослава Мудрого та проєкт USAID «Трансформація фінансового сектору». Специфіка зустрічі полягала в її форматі. Дискусійний характер дозволив зупинитися на вузьких проблемних питаннях, адже її учасники – не просто правники з різних юридичних шкіл України, а й колеги-клініцисти, які активно займаються популяризацією культури фінансово грамотного суспільства. Робота в цілому була присвячена блокам питань, пов'язаним із інноваційною моделлю юридичної клінічної освіти.

Під час форуму також відбулася публічна дискусія «Людська гідність і гендерна рівність: конституційні метаморфози» в партнерстві з Конституційним Судом і Координатором проєктів ОБСЄ в Україні. У центрі уваги дискусійної панелі були такі питання: конституційна юриспруденція людської гідності, національний і міжнародний правовий клімат для гендерної рівності, пов'язаність людської гідності і гендерної рівності в національних і наднаціональних юрисдикціях, вибудовування конституційної мапи цінностей навколо людської гідності та гендерної рівності, критичні точки сучасного гендерного дискурсу, соціальні і політико-правові дебати навколо «апокаліптичних загроз», проблем епідемічної безпеки, стрімкої цифровізації, освітніх викликів, що постали в світлі пандемії COVID-19.

Упродовж тижня (лютий 2020 року) в Університеті працював україно-німецький семінар, присвячений проблемам України на сучасному етапі. Німеччину на семінарі представили професор Берлінської школи економіки та права Остен Баллер та група його студентів. З української сторони були присутні студенти Університету. Формат семінару передбачав виступи студентів із презентаціями щодо сучасних викликів для нашої держави: протистояння збройній агресії Росії, боротьба з корупцією, децентралізація та ін.

На національних раундах конкурсу з міжнародного публічного права імені Філіпа Джессапа, що відбувалися з 28 лютого по 1 березня 2020 року у Вищому антикорупційному суді, команда Університету посіла друге місце і

вперше здобула нагороду за найкращий меморандум. Крім цього, Неллі Кічігіна (міжнародно-правовий факультет) стала найкращим спікером конкурсу.

Команда Університету посіла друге місце на судових дебатах із міжнародного публічного права Telders International Law Moot Court Competition, які проводяться вже 43 роки поспіль. Змагання повинні були проводитися протягом 4–6 червня в Палаці миру у Гаазі (офіційна резиденція Міжнародного суду ООН та Постійної палати третейського суду), проте через ситуацію у світі усні дебати не проводилися, а переможець визначався шляхом оцінювання письмових меморандумів. Команда Університету посіла 2 місце за написання письмового меморандуму сторони відповідача, обійшовши більше ніж 25 провідних європейських університетів.

Військово-юридичний інститут став учасником програми «Peer-to-peer (P2P): Countering Disinformation Challenge Program», розробленої фахівцями американської агенції EdVenture Partners, проєкти якою реалізовані у 75 країнах світу і налічують понад 10 тисяч учасників. У 2020 році програма об'єднала курсантів вищих військових навчальних закладів України у боротьбі з дезінформацією і пропагандою Росії. Одним з етапів реалізації проєкту стало проведення просвітницької роботи серед цільової аудиторії. Захід, організований серед курсантів Військово-юридичного інституту, був присвячений боротьбі з фейками й дезінформацією, що поширюється на просторах Інтернету. Організатори ознайомили присутніх із інформацією, як створюються фейки і здійснюється маніпулювання думками, надали актуальні поради, як відрізнити справжні новини і захистити себе від підробок.

У рамках програми співробітництва Міжнародного комітету Червоного Хреста – Збройні Сили України 9 вересня 2020 року проведено дистанційну лекцію для курсантів Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого з питань дотримання норм міжнародного гуманітарного права під час ведення бойових дій. Захід організовано за сприяння Делегата Міжнародного Комітету Червоного Хреста по роботі зі Збройними Силами й органами безпеки України Діого де

Сепулведа Веллозо і радника МКЧХ Ігоря Лимаренка. Учасники вебінару акцентували увагу на тому, що в умовах збройного конфлікту на сході України військові мають знати, розуміти і застосовувати на практиці міжнародне гуманітарне право. Захід став логічним продовженням плідної співпраці і взаємодії Військово-юридичного інституту з МКЧХ.

Міжнародна лабораторія бізнесу і прав людини Університету цього року виступила співорганізатором сесії «Бізнес і права людини у Центральній і Східній Європі: Відбудова довіри для нового суспільного договору» у межах ІХ Форуму ООН з бізнесу і прав людини; а також у межах Першого Регіонального форуму з бізнесу і прав людини у Східній Європі і Центральній Азії – організатором заходу щодо ефективної протидії примусовій праці в умовах міграційних процесів.

Університет долучився до проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) – Academic IQ, започаткованого Американськими Радами з міжнародної освіти у співпраці із Міністерством освіти і науки України й Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за підтримки Посольства США в Україні. Він триває з 1 вересня 2020 року до 30 липня 2022 року. Проєкт має на меті об'єднати професійну спільноту освітян середньої та вищої освіти для обміну досвідом і співпраці задля підтримки академічної доброчесності та якості освіти. Одним із ключових завдань проєкту є надання навчальної та технічної підтримки персоналу центрів внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО чи їх відповідників у створенні ефективної моделі моніторингу якості освіти, виявленні ключових проблем і причин порушень принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, надання експертних рекомендацій з вдосконалення якості освіти в ЗВО. Команда проєкту об'єднує міжнародних і національних експертів у сфері академічної доброчесності та якості освіти, викладачів, науковців і управлінців і сприяє обміну досвідом, проведенню консультацій з покращення якості освіти і розвитку корпоративної етики.

Центр дослідження верховенства права і релігії став співорганізатором міжнародного вебінару “God in Secular Constitutions”. Учасники заходу з США, Австралії, Західної і Східної Європи обговорювали нормативне, інтерпретаційне, символічне, політичне й історичне значення згадок про Бога і релігію у преамбулах та основному тілі світських конституцій.

Завідувачем кафедри криміналістики Валерієм Шепітьком були прочитані лекції з проблем криміналістики для студентів Університету Миколаса Ромеріса (Литва). Лекції підготовлені і прочитані англійською мовою в обсязі 30 годин в період з 13 вересня до 24 листопада 2020 р. На підставі розроблених матеріалів і прочитаних лекцій професором В. Шепітьком видано книгу «Вступ до криміналістики» (Shepitko V. Introduction to Criminalistics. Apostille Publishing House LLC. 168 p.).

10. ФІНАНСОВА Й ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Всього надходжень коштів у 2020 році – 495233,8 тис. грн

у тому числі:

надходження коштів із загального фонду – 270823,9 тис. грн

надходження коштів із спеціального фонду – 224409,9 тис. грн, із них

25010000 – Оплата послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх уставною діяльністю, – 217158,7 тис. грн;

25010100. Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю, – 157688,5 тис. грн;

25010200. Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності – 59075,3 тис. грн;

25010300. Плата за оренду майна бюджетних установ – 387,4 тис. грн;

25010400. Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна) – 7,5 тис. грн;

25020000. Інші джерела власних надходжень – 7251,2 тис. грн;

25020100. Благодійні внески, гранти та дарунки – 2785,7 тис. грн;

25020200. Кошти, що отримують бюджетні установи на виконання цільових заходів, – 122,6 тис. грн;

25020300. Кошти, що отримують бюджетні установи від розміщення на депозитах тимчасово вільних коштів, – 4342,9 тис. грн.

**Кошти отримані від надання додаткових освітніх та інших послуг
Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого
за 2020 рік**

№	Найменування послуг	Сума отриманих коштів від надання додаткових освітніх та інших послуг за 2020 рік (грн.)	Порядок надання та оплати додаткових освітніх та інших послуг
1.	Платні послуги, що надаються науковою бібліотекою НЮУ імені Ярослава Мудрого	10 707,33	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.; наказом «Про платні послуги, що надаються науковою бібліотекою НЮУ ім. Ярослава Мудрого» № 79 від 18.02.2021 р.
2.	Платні послуги, пов'язані з захистом дисертацій	159 240,83	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.
3.	Платні послуги, по'язані з попередньою перевіркою виявлення текстових запозичень дисертаційних	130 407,34	Розпорядження «Про організацію попередньої перевірки виявлення текстових запозичень дисертаційних досліджень,

	досліджень, що подаються до спеціалізованих рад університету		що подаються до спеціалізованих рад університету» № 01 від 04.01.21 р.
4.	Платні послуги, пов'язані з друком авторефератів, публікацією статей, методичних посібників	64 149,86	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.
5.	Фізкультурно-оздоровчі платні послуги	1 588 908,51	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.
6.	Платні послуги, які надаються СП «Березовий гай»	236 207,09	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.
7.	Платні послуги, пов'язані з наданням у короткострокове користування тимчасово вільних приміщень	1 471 833,33	Згідно з Постановою КМУ № 796 від 27.08.2010 р.; наказом «Про перелік платних послуг, які можуть надаватися університетом» № 212 від 14.11.2015 р.

11. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Основу підвищення якості бібліотечно-інформаційного забезпечення науково-освітньої діяльності Університету становлять головні складові роботи наукової бібліотеки: *Продукт – Результат – Довгостроковий ефект – Формат спільної дії*. У своїй діяльності бібліотека практикує процесно-орієнтовані, інтелектуальні, комунікаційні, інноваційні підходи. Університет і бібліотека разом органічно утворюють інноваційний workspace й архітектурно-ланшафтні локації як вільні майданчики для генерації науково-освітніх ідей.

Стратегічний орієнтир бібліотеки – активне створення і використання в науково-освітньому процесі сучасних інформаційних технологій, БД, електронних ресурсів і цільових фондів, які за призначенням і тематикою відповідають змісту підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 262 “Правоохоронна діяльність”.

Бібліотека долучилася до всеукраїнських проєктів у створенні: карти партнерських хабів «Дія. Цифрова освіта» (Міністерство цифрової трансформації України, ВГО УБА). Започатковано бібліотечний онлайн-сервіс – Путівник бібліотеками України “Бібліотека для тебе – Library for you” (веб та мобільна версії). На сервісі Google Sites створено віджет-ресурс «Наукометрія. Бібліометрія», а також впроваджено сервіси «Наука у гаджеті», «Смарт-бібліотека».

В умовах епідемії COVID-19 під час карантину наукова бібліотека переглянула підходи, форми, засоби надання в користування всього комплексу електронних ресурсів, бібліотечних сервісів, орієнтування здобувачів вищої освіти у джерелах інформації та банках знань відповідно до їх науково-освітніх потреб.

Бібліотечне науково-освітнє середовище інтегроване до університетського інфопростору, адаптоване до віддаленої роботи зі здобувачами вищої освіти завдяки розширенню можливостей ефективного використання хмарних технологій на базі Office 365, G-Suite, Google Docs, Meet та ін.

Упроваджено онлайн-сервіс із документообігу для оперативного вирішення поточних й перспективних завдань діяльності бібліотеки, використовувалися хмарні ресурси й сервіси Microsoft Office 365 для осучаснення процесів внутрішніх і зовнішніх комунікацій, хмарний документообіг, OneDrive, Teams, Sway, Forms, популярні соціальні месенджери Viber, Telegram, WhatsApp, Zoom, Meet, Skype.

У 2020 р. продовжувалося формування ресурсів й наповнення тематичного контенту інформаційного середовища Університету,

здійснювалося аналітико-синтетична обробка документів (книг, збірників наукових праць та інших матеріалів).

Електронний каталог бібліотеки майже стовідсотково відображає науково-освітні фонди бібліотеки і є основним інформаційно-пошуковим засобом отримання релевантної інформації. За рік загальний обсяг ЕК поповнився 17400 новими записами, у т.ч. введено 4150 бібліографічних записів на нові надходження, 412551 аналітичний запис на статті та ретрозаписи, відредаговано 123624 документи. На 01.01.2021р. загальний обсяг ЕК склав 630000 бібліографічних записів, містить посилання на 6237 повнотекстових документів, які не порушують права інтелектуальної власності і перебувають у вільному доступі ЕК. *За даними Google Analytics протягом 2020 р. ЕК було переглянуто майже 326500 разів.*

Активно відбувається автоматизоване наповнення баз даних «статті» і «Праці вчених університету» у робочій програмі АБІС ІРБІС-64: здійснюється аналітична обробка наукових журналів і збірників, наукових статей і введення їх до БД (створення бібліографічного запису, визначення ключових слів двома мовами (укр./рос.), індексування за УДК), поточна редакція. БД «Праці вчених Університету» відображає публікації науково-педагогічних працівників, аспірантів, співробітників вишу, обліковує публікаційну активність учених, їх наукометричні показники в міжнародних наукометричних базах. Загальний обсяг 19000 бібліографічних записів, який включає також наукові публікації, що індексуються Scopus (426) і Web of Science (433) (наповнення здійснюється щодня).

Для зручності й оперативності пошукових можливостей в умовах віддаленої роботи в Електронному каталозі запровадили *сервіси*: «Як переглянути електронний формуляр читача дистанційно», «Е-замовлення книг дистанційно», «Доставка та повернення книжок у бібліотеку через нову пошту» (власними коштами читача).

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс (СЕНМК) формується як банк знань для здобувачів вищої освіти. Він містить

повнотекстові версії підручників, навчально-методичних посібників, матеріалів судової практики, хрестоматійних матеріалів із фонду бібліотеки відповідно до навчальних дисциплін і сертифікатних освітніх програм, що викладаються на кафедрах. У 2020 році підготовлено й опрацьовано 1900 освітніх тем, оцифровано 440 документів, оброблених і розміщених у СЕНМК. *За даними Google Analytics у 2020 зафіксовано 11800 звернень до ресурсів СЕНМК.*

Інституційний репозитарій Університету (eNULAUIR) – структурно і функціонально формується як універсальне за змістом електронне наукове зібрання праць учених Університету, що включає розділи: «Автореферати», «Дисертації», «Наукові видання», «Праці кафедр та інститутів університету», «Праці науковців НДІ НАПрН України», «Праці співробітників бібліотеки», «Роботи студентів», «Фонди навчальних видань», «Фонди рідкісних видань».

Репозитарій на 01.01.2021 р. містить майже 18000 електронних документів. Із метою більш ефективного наповнення електронного архіву-репозитарію Університету eNULAUR (у т.ч. через самоархівування) *створено веб-додаток до сервісу онлайн-консультування «Як надіслати статтю до Електронного архіву-репозитарію» і підключено «онлайн-допомогу» для віддаленої роботи на час карантину.*

У 2020 році від авторів Університету надійшло 1300 документів, які оброблено і розміщено у репозитарії. *За даними Google Analytics кількість звернень користувачів до матеріалів інституційного репозитарію у 2020 р. склала 349750. Найбільш затребуваними у користувачів були такі роботи вчених Університету:*

- Яковюк І. Історичні передумови і основні етапи європейської інтеграції. Вісник Академії правових наук України. 2003. № 4. С. 82–92.
- Летнянчин Л. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики : монографія. Харків: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. В., 2006. 256 с.

- Тютюгін В., Гродецький Ю. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: загальна характеристика. *Вісник Асоціації кримінального права України*: електрон. наук. вид. 2015. Вип. 1 (4). С. 272–295. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_17.pdf

- Новак К. Основні особливості Кримінального кодексу УСРР 1922 р. *Конституційне будівництво в УРСР за радянських часів*: матеріали круглого столу, Харків, 24 берез. 2013 р. Харків, 2013. С. 201–202.

- Страхов М. Основні риси зовнішньої політики Української козацької держави Богдана Хмельницького (1648-1657). *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2006. № 3. С. 60–66.

Формування електронної бібліотеки, діджиталізація.

Шляхом використання загальноприйнятих світових технологій сканування раритетних книг *формуються окремі електронні колекції*: «Представники Харківської школи права», «Підручники XIX – поч. XX ст.», «Рідкісні видання середини XX ст.» У рамках Digital-проектів (переведення раритетів у повнотекстовий ресурс) створюються:

- «Бібліотека електронних копій раритетних видань»;
- «Колекція рідкісних видань eLEGALIUM»;
- «Електронний архів «Законодавство України 1917–1945»;
- «Репринтні видання»;
- «Цифрові меморіальні іменні колекції праць учених НЮУ».

Електронні копії раритетів історико-правової тематики, що вийшли друком у XIX–XX ст., робляться за допомогою *інноваційної технології сканування сканером METIS EDS ALPHA* (сканер формату А3 для оцифрування книг і документів з обмеженим кутом розкриття).

У 2020 році Університет і наукова бібліотека отримали від бізнесмена і мецената Романа Катеринчика (Харківський ІТ-Кластер) *новий книжковий безконтактний сканер ScanSnap SV600* (переваги у простоті сканування газет, журналів, документів або книг безпосередньо без обрізки або

пошкодження) і комп'ютерне обладнання до нього. Поцифровані рукописні видання: Даневский В. Уголовное право (Харків, 1891); Станиславский А. Записки римского права (Харьков, 1861); Раевский А. Конспект по полицейскому праву. Общая часть (Харків, 1904). Протягом 2020 року оцифровано 317 документів. Робота продовжується.

Реалізація зазначених digital-проектів забезпечить надійне зберігання фондів, сприятиме поширенню знань.

Доступ до зовнішніх електронних ресурсів і БД:

- інформаційно-правова система «ЛПА:ЗАКОН», «Прецедент» юридичного порталу «Мега-Інфо» (до березня 2021р.);
- наукометричні платформи Web of Science, Scopus (до 31 травня 2021р.);
- бази даних ScienceDirect (компанія Elsevier), Springer Link (видавництво Springer Nature);
- інтернет-бібліотека «Wile online Library» (видавництво “Wiley”);
- сайт «CulOnline.com.ua» (видавництво ТОВ «Центр навчальної літератури»);
- електронна бібліотечна система «Polpred Обзор СМИ»;
- веб-портали журналів «АгроPRO» (ТОВ «КАД МЕДІА»), «Вісник. Офіційно про податки» (Податкова служба України), «Baltic Journal of European Studies» (Талліннський технічний університет), «Law & Society Review» (видавництво “Wiley”);
- онлайн-ресурси Oxford University Press: Oxford Handbooks Online, Oxford Scholarship Online, Max Planck Encyclopedia of Public International Law, Oxford Constitutions of the World (тестовий доступ).

Трафік звернень за 2020 р. до БД Scopus – 3498, Science Direct – 395; платформи Web of Science – 20588.

Бібліотечно-інформаційні сервіси онлайн:

- віртуальна довідкова служба «Бібліограф-онлайн» (2000);
- тематичні пошуки в ЕК та БД (14000);

- формування тематичних списків літератури на замовлення (18000);
- консультації з методики пошуку в ЕК, бібліографічного опису документів (1110);
- визначення індексів УДК для наукових статей (420);
- електронна доставка документів (цілодобово).

Служба бібліометрії та наукометрії здійснює:

- інформаційний пошук у базах Scopus, Web of Science та Google Scholar;
- вивчення, опрацювання наукометричних показників публікаційної активності вчених і наукових колективів Університету;
- визначення статистичних даних;
- дистанційне індивідуальне консультування з питань реєстрації авторських профілів Publons, ORCID, Google Scholar і наповнення їх публікаціями; перевірку індексації журналів й публікацій у БД Scopus і Web of Science; тематичний пошук інформації і підбір публікацій у Scopus і Web of Science тощо.

Упродовж року надано 1100 індивідуальних консультацій (очно й дистанційно, надіслано 414 інформаційних повідомлень викладачам, науковцям, аспірантам із питань їх публікаційної активності та цитованості). Для комунікацій з науково-педагогічними працівниками Університету з питань наукометричного просвітництва у Facebook створено закриту групу “Наукометрична грамати́ка” (81 учасник), а у Viber “Наукометрія для науковців” (розміщено 130 повідомлень). Зв’язок із користувачами підтримувався через телефони, Viber, sms-повідомлення, e-mail, Telegram тощо.

Співробітники служби з метою наукометричного просвітництва науковців Університету сприяють продовженню діяльності *бібліотечного клубу «Scientometrics Club»*. Зокрема, проведено тренінги, дискусії, презентації; майстер-класи («Google Scholar. Як створити та наповнювати профіль автора»; «Пошукові можливості платформи Web of Science, тематичний пошук статей, підбір журналу для майбутньої публікації»);

«Scopus: пошук за автором, назвою публікації, журналу, організації»; «Авторські профілі PUBLONS, ORCID ID, KUDOS у підвищенні публікаційної активності науковця»; «Реєстрація і тематичний пошук в наукометричних базах Scopus і Web of Science»).

Розпочато діяльність *міні-студії з цифрової грамотності* «#Cyfra_Library (Цифрова бібліотека)». Крім того, проводяться інформаційні години з адаптації студентів першого курсу до інформаційного середовища Університету. Не менше значення має інформаційно-бібліографічний коучинг «Бібліотека як інформаційно-пошукова система»; інформаційний консалтинг «Академічна доброчесність як основа успіху»; День інформації «Ресурси та інструменти веб-сайту Наукової бібліотеки Університету»; онлайн-презентація «Освітні сервіси Навчально-бібліотечного комплексу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» на вебінарі «Навички молодого дослідника».

З огляду на те, що під час дистанційного навчання спостерігався підвищений інтерес користувачів фондів і ресурсів наукової бібліотеки до електронних книжок та е-читання, бібліотека змушена була активізувати розробку і впровадження нових електронних ресурсів, орієнтованих на дистанційне забезпечення науково-освітніх потреб користувачів. Йдеться передусім про ресурси, створені за допомогою редактора «ВідеоМонтаж», програм «Фотографії», «Videoshow», платформи «Тільда», сервісів «Genially», «Crello», «Canva» й адаптовані для десктопних і мобільних веб-версій: мультимедійні лонгріди («Безсмертне слово поета як основа народної пісні і Державного Гімну України» до 205-річчя від дня народження українського композитора, автора Державного Гімну України М. М. Вербицького та Дня Державного Гімну України; «Перша Конституція України – Конституція Пилипа Орлика 1710 року» до 310-річчя прийняття; «Суворі уроки Чорнобиля» до дня пам'яті Чорнобильської катастрофи; «Монографії вчених Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 2020 року»); прес-кліпінг «Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого в публікаціях 2020 року»; інформаційний путівник «Наукова бібліотека Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого»; інтерактивні плакати («Е-ресурси Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»; «Визначити індекс УДК самостійно») та ін.

Протягом 2020 року наукова бібліотека здійснила науково-бібліографічний супровід ювілейних видавничих проєктів Університету, присвячених представникам харківської школи права: біобібліографічного видання «Василь Якович Тацій (до 80-річчя від дня народження і 55-річчя науково-педагогічної і громадської діяльності)» серії «Біографія і бібліографія вчених-правознавців»; наукової монографії «Liber Amicorum. Вячеслав Комаров» (до 70-річчя від дня народження вченого).

Модернізація бібліотечних фондів. Цільове призначення фонду й тематика його комплектування відповідає змісту науково-освітньої діяльності Університету. Фонд є універсальним. Так, на 01.01.2021 р надійшло 7698 прим.; загальний фонд складає 1 млн 427416 од. зберігання. На комплектування у 2020 році витрачено 405480,00 грн, на передплату періодичних видань – 134897,00 грн. Бібліотека отримала в подарунок від науковців Університету 3165 книг на загальну суму 296838,00 грн. У 2020 році списано 10416 примірників застарілої за змістом літератури.

Завершено передислокацію бібфондів: зі старого приміщення книжки перевезено до НБК. Проведено комплекс організаційних заходів щодо впорядкування і ревіталізації книжкових масивів, оптимальне і зручне розміщення книг на абонементних, читальних залах, інших локаціях бібліотеки з урахуванням інформаційних запитів читачів.

Відповідно до потреб науки і освіти в окремі *тематичні колекції* виділені рідкісні видання: «Стародруки» (250 прим.), «Рукописи та літографії» (155 од. зберігання), «Праці вчених-теоретиків харківської правничої школи» (понад 4 тис. вид.), «Раритетні періодичні видання XIX – початку XX століття» (223 назви), «Дисертації та автореферати» (понад 28

700 прим.), «Автографи всесвітньо відомих учених-юристів» (59 вид.), «Харків і харків'яни» (понад 285 вид.), «Шедеври друкарського мистецтва» (понад 262 прим.).

Понад 42 тис. книг англійською, німецькою, французькою мовами активно використовуються для наукових досліджень у галузі порівняльного правознавства, законодавства країн Європейського Союзу, міжнародної судової практики тощо. Більшість цих видань надійшла до фонду бібліотеки Університету у рамках європейських проєктів і програм.

Модернізація бібліотечних фондів дозволила забезпечити open asses доступ до періодичних видань, тематичних фондів колекцій у *lounge-зонах, art-просторі, book-локаціях* наукової бібліотеки Університету.

Наукова бібліотека є осередком університетських комунікацій та базою для проведення партнерських заходів різних рівнів, які підвищують імідж бібліотеки як інформаційного центру обслуговування користувачів (науково-практичні конференції, семінари, круглі столи, читання, дебати, відкриті лекції, зустрічі, дискусії, тренінги, майстер-класи, інтерактивні уроки, правові флешмоби тощо).

Для стабільної роботи серверного обладнання проводили профілактичні огляди, постійно здійснювалася підтримка робочого стану, програмного забезпечення, обслуговування віртуальних операційних систем, їх перевірка на наявність вірусів, піддавалася аналізу інформація з лог-файлів про можливі й ті, що виникають, проблеми.

Забезпечується працездатність і редагування Електронного каталогу (ЕК) бібліотеки в АІБС "Ірбіс", йдеться про виправлення орфографічних і друкарських помилок; доповнення записів посиланнями на повні тексти в мережі Інтернет; редагування полів "посилання/зовнішній об'єкт" у записах, що містять застарілу інформацію (відредаговано 26 000 записів).

Здійснюється технічно-програмний супровід і адміністрування баз даних Автоматизованої бібліотечної системи «Ірбіс» з метою підтримки їх актуального стану, зберігання, регулярного страхового копіювання

інформації. Для прискорення реєстрації нових читачів у звітному році запущено процес конвертації даних разом із фотографіями з бази «Абітурієнт» до бази «Читач». Щоквартально проводиться адміністрування й повна реорганізація баз даних із переіндексацією словників.

Підготовлено до тендерних закупівель інформацію для виготовлення нового стелажного обладнання (Лихачовська меблева фабрика).

Оформлено до тендерних закупівель інформацію на передплату газет і журналів на суму 134 897,00 грн (Спільне підприємство «Видавництво "Меркурій"»).

Бібліотека проводить іміджеву роботу, надає актуальну інформацію про діяльність у соцмережах (Facebook, LinkedIn, Telegram, Instagram). Щоденна кропітка робота, наприклад, зі створення тематичних ілюстрацій, сприяє приверненню уваги користувачів до бібліотечних фондів, цікавих заходів, творчих об'єднань; робить її необхідним, привабливим, мобільним посередником в отриманні якісного цифрового контенту.

Визначено стратегічні завдання модернізації й редизайну веб-сайту бібліотеки. Сплановано презентацію оновленого сайту у вересні 2021 р.

Із метою професійного зростання, самоосвіти, вивчення досвіду роботи інших бібліотек працівники бібліотеки взяли участь у 40 заходах з підвищення кваліфікації (вебінарах, онлайн-семінарах, онлайн-лекціях тощо); у підсумку отримано 50 сертифікатів.

12. ЮРИДИЧНА КЛІНІКА

Консультавання

За 2020 рік Юридичною клінікою було опрацьовано:

- ✓ 93 звернення з фінансово-правових питань,
- ✓ 102 звернення з інших галузей права.

З огляду на карантинні обмеження й задля унеможливлення нараження на небезпеку оточуючих Юридична клініка не завжди мала змогу проводити

особисті та виїзні консультації, а тому для отримання звернень були задіяні такі ресурси:

- прийом телефонних звернень;
- прийом звернень через Messenger в соціальній мережі Facebook;
- прийом звернень, що надходили на офіційну електронну адресу Юридичної клініки.

Інформацію про всі комунікаційні канали з Юридичною клінікою було доведено до заінтересованих осіб через рекламу, розміщену на різних інформаційних ресурсах.

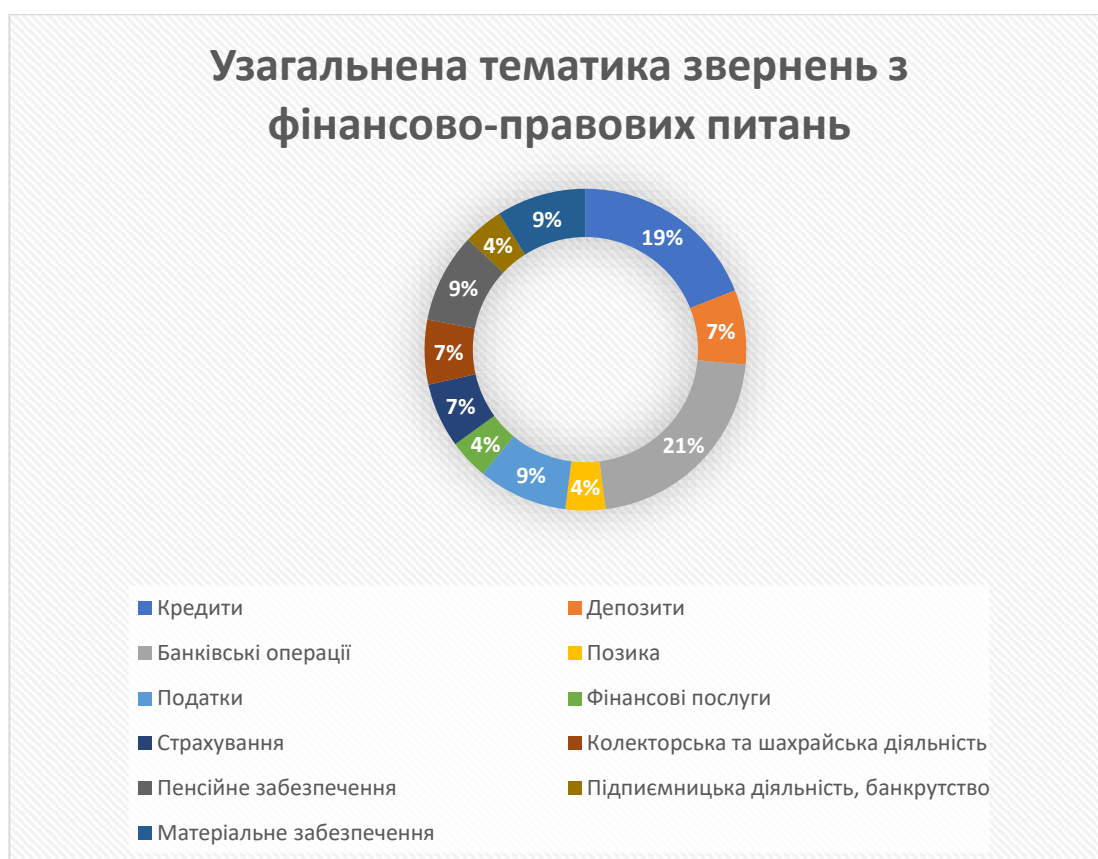
За зазначений період консультації, що були надані особам, яким більше 50 років, склали 43%. Крім того, почастишали звернення осіб віком від 30 до 50 років, що є наслідком важкої економічної ситуації, у людей працездатного віку виникало багато питань. Нині кількість звернень осіб цієї категорії становить 31%. Особи до 30 років звернулися за консультаціями 24 рази, що складає 26%.

69% звернень надійшло від жінок, **31%** – від чоловіків. Більшу частину звернень було отримано шляхом телефонних дзвінків, інші – на пошту чи у мережу Facebook. Також декілька звернень надійшло особисто від клієнтів до початку карантину та у вересні, коли Юридична клініка була відкрита для відвідувачів.

Показовим стало те, що найуразливішою категорією, яка потребує консультацій та роз'яснень, є жінки віком більше **50** років. Це можна пояснити тим, що вони більше прагнуть до нових знань, а оскільки володіють вільним часом внаслідок віку, успішно звертаються до таких провайдерів безоплатної правової допомоги, як Юридична клініка.

Бажаючи підвищити свою фінансову грамотність, люди зверталися по допомогу до Юридичної клініки з надзвичайно різних сфер, проте найбільш затребуваними у звітному періоді стали питання, пов'язані з кредитами, банківськими операціями (платіжні картки, обслуговування рахунків,

платіжні операції тощо). Результатом розгляду звернень у 183 випадках були консультації, які надавалися клієнтам особисто або надсилалися за допомогою пошти та електронної пошти, а в інших випадках:

- 3 заяви в банки,
- 5 позовних заяв,
- 4 запити в органи державної влади й органи місцевого самоврядування.

Правопросвітницька діяльність

Із початку 2020 року правопросвітницькі заходи провадилися очно, однак із впровадженням суворого карантину та його постійним продовженням на території України, формат правопросвітницьких заходів був удосконалений. Зокрема, лекції у школах, які потребували безпосередньої взаємодії між школярами й організаторами, замінено на проведення інтерактивів у режимі Zoom-конференцій.

У такому форматі відбулися 4 інтерактивних заняття зі школярами м. Харків і м. Краматорськ за темами:

- Вступ до особистих фінансів. Гроші.
- Що? Де? Коли?
- Вірю не вірю. Асорті з фінансових питань.

Учасниками цих заходів стали школярі 10 та 11 класів, відповідно вікова категорія була від 15 до 17 років.

Очно проведено 12 лекцій

1. У новій інноваційній школі «Ранок» (м. Харків),
2. Харківській загальноосвітній школі I-III ступенів № 139,
3. Люботинській загальноосвітній школі I-III ступенів № 2

за темами:

- ✓ «Система оподаткування»,
- ✓ «Страхування життя»,
- ✓ «Сімейний та власний бюджет»,
- ✓ «Податки у нашому житті».

У цілому у заходах зі школярами взяло участь близько 212 осіб.

Крім того, також проведено 6 інтерактивних занять для студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Університет), а також Полтавського коледжу за наступними темами

- ✓ «Вірю не вірю. Асорті з фінансових питань»,
- ✓ «Що? Де? Коли?»»,
- ✓ «Вступ до особистих фінансів. Гроші»,
- ✓ «Банки та платіжні картки»,
- ✓ «Фондовий ринок».

Такі заняття не були побудовані як класичні лекції, а тому сприймалися і школярами, і студентами більш динамічно, а інформація викликала більшу зацікавленість, оскільки знання отримуються в ході гри, пояснень і обговорень, що психологічно вважається ефективним методом засвоєння матеріалу. Кожне питання після висунування варіантів відповідей та оголошення правильної супроводжувалося детальним поясненням явища, якому воно було присвячене. У таких заходах взяло участь 118 осіб.

Цікавим досвідом в рамках гранту, наданого Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору», став вебінар на тему «Payment Service Provider та його роль на Fintech-ринку України», оскільки це актуальна, проте недостатньо поширена тема.

Також було проведено вебінар «Юридична математика» для студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, що полягав у роз'ясненні студентам механізму обрахунку пені, інфляційних витрат, 3% річних, оскільки, стикаючись із цим у реальному житті, студенти часто мають лише поверхове теоретичне розуміння механізму таких підрахунків.

Із метою охоплення найрізноманітніших аудиторій і популяризації фінансової грамотності серед населення проведено очний захід для дітей з Асоціації багатодітних матерів «АММА», а саме лекцію з інтерактивним заняттям «Що? Де? Коли?», на якій роз'яснено механізми страхування, кредитування, інвестування.

На платформі Zoom для учасників Харківської міської ради проведено відеолекцію на тему «Швидкі кредити» з роз'ясненням представникам потенційно вразливої верстви населення (люди похилого віку) засад мікрокредитування: принципи функціонування «швидких» кредитів, основні положення правового регулювання даних правовідносин (визначення законодавства, роз'яснення найважливіших положень), потенційно небезпечні юридичні ситуації.

Для встановлення й покращення співпраці з відділеннями соціальної допомоги адміністрації територіального центру Київського району з соціальними центрами, громадськими організаціями, об'єднаннями, а також роз'яснення деяких аспектів діяльності з підвищення фінансової грамотності населення, передання роздаткового інформаційного матеріалу для клієнтів соціального центру/учасників об'єднання/ учасників бойових дій відбулися відвідини-зустрічі з членами Всеукраїнського об'єднання учасників бойових дій та волонтерів (Томашпіль, Вінницька область), Територіального центру надання соціальних послуг Київського району м. Харків. До бойових підрозділів Операції об'єднаних сил було передано інформаційні буклети. Також прочитана лекція і передано інформаційні буклети для офіцерського й керівного складу військової частини 3017 Східного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України. У таких заходах взяли участь близько 80 осіб.

Розроблено 13 тренінг-завдань за допомогою ресурсу LearningApps.org для перевірки, розширення й поглиблення знань за темами «Податки», «Споживче кредитування», «Сімейний бюджет», «Сімейний бюджет. 10 правил його побудови», «Шахрайство з платіжними картками», «Банківський вклад (депозит)», «Страховання», «Пенсія: що треба знати», «Податки в Україні», «Платіжні системи», «Овердрафт та кредит», «Фондовий ринок», «Інвестиції в Україні». Посилання на завдання було розміщено на сторінці Юридичної клініки у мережі Facebook.

Юридичної клінікою вже тривалий час застосовується така форма роботи, як дискусійний кіноклуб, який передбачає перегляд кінофільму і наступне обговорення основних його положень, шляхів вирішення питань, що підіймалися в ньому, а також проєкцію подій фільму на правові реалії України. Два дискусійних кіноклуби проведено в звичній обстановці і переглянуто кінострічки:

1. «Гра на пониження» («The Big Short» by Adam McKay, 2015), обговорено ризики іпотечного кредитування і причини обвалу іпотечного ринку, механізм дії дефолтних свопів;
2. «Межа ризику» («Margin Call» by J. C. Chandor) з подальшою дискусією щодо можливостей запобігти обвалу ринку.

Наступні кіноклуби було проведено онлайн шляхом створення «кімнати» на сайті <https://notalone.tv/>. Команда Юридичної клініки переглянула 4 фільми:

1. «Банкір» («The Banker» by George Nolfi, 2020) з подальшою дискусією щодо механізмів ведення банківської діяльності, відмінностей між окремими поняттями кредитування у США й Україні;
2. «Порочна пристрасть» («Arbitrage» by Robert Miller, 2012) з обговоренням правочірності дій головного героя в його кроках приховати свої інвестиційні втрати, поширеності таких дій в національній правовій сфері, а також позитивних рис і недоліків інвестування в Україні;
3. «Великі гроші» («Cash» by Stephen Milburn Anderson, 2010) з дискусією щодо юридичної кваліфікації знахідки коштів, іпотечного кредитування й перекредитування, дострокового розірвання договору найму житла;
4. «Волл-стріт: гроші не сплять» (Wall Street: Money Never Sleeps by Oliver Stone) з обговоренням інвестиційного ринку, особливостей функціонування хедж-фондів і використання офшорних компаній.

Юридичною клінікою проведено 4 Всеукраїнських конкурси:

Всеукраїнські конкурси відеоробіт:

- «Актуальні та сучасні лайфхаки, які використовуються для побудови ефективного сімейного бюджету»,
- «Значення та роль страхування у різних аспектах життя людини»,
- «Моя дитяча бізнес-ідея»,

а також конкурс есе «Моя фінансова грамотність». За результатами були обрані переможці, які отримали цінні призи у вигляді планшетів. Метою проведених конкурсів є надання підтримки населенню у бажанні розкрити свій потенціал у сфері фінансової грамотності і створення можливостей учасникам застосувати творчий підхід і знання з різних сфер під час створення конкурсних робіт. Організатори конкурсу прагли виявити сфери, які є більш актуальними для населення, і прогалини в розкритих учасниками темах, щоб у подальшому заповнити фінансово-правовою інформацією.

У рамках гранту, наданого Проєктом USAID «Трансформація фінансового сектору» було заплановано і здійснено робочі поїздки до міст Вінниця, Львів і Дніпро. У ході вказаних поїздок проведено:

- ✓ тренінг з фінансової грамотності і гру «Здолай шахрая» для студентів і викладачів Донецького національного університету імені Василя Стуса;
- ✓ гру «Що? Де? Коли?»;
- ✓ зустріч з представниками юридичних клінік Донецького національного університету імені Василя Стуса з питань підвищення фінансової грамотності населення й удосконалення роботи юридичних клінік у вказаній сфері,
- ✓ інтерактивне заняття на тему: *«Рахунки зі спеціальним режимом використання: правове регулювання та судова практика»*.

У Львові прочитано інтерактивні лекції для представників адвокатської спільноти Львівської області на теми

- «Фінансова грамотність як запорука та необхідність для пересічного громадянина»;
- «Актуальна судова практика у сфері страхування. Страхування життя»,

а також організовано і проведено круглий стіл з представниками PRAVOKATOR - правового клубу Львова й юридичної клініки Українського католицького університету.

На базі PRAVOKATOR - правового клубу Дніпра спільно з юридичною клінікою Університету митної справи та фінансів проведено круглий стіл на тему «Актуальні питання взаємодії провайдерів правової допомоги у сфері надання правової допомоги громадянам з фінансово правових питань».

Також прочитано онлайн-лекції на теми:

- «Актуальні питання захисту прав споживачів фінансових послуг»,
- «Практичні аспекти скасування арештів, накладених на рахунки, які арешту не підлягають, судова практика»,
що транслювалися у вигляді відеоконференції.

Учасниками вказаних заходів, з урахуванням карантинних обмежень, стали студенти та викладачі Донецького національного університету імені Василя Стуса, представники адвокатської спільноти Львівської області, представники юридичної клініки Українського католицького університету у місті Львів, представники PRAVOKATOR - правового клубу Львова, представники PRAVOKATOR - правового клубу Дніпра, представники юридичної клініки Університету митної справи та фінансів.

Всього біля 80 осіб.

Учасниками відеоконференції у м. Дніпро стали 917 осіб (<https://www.youtube.com/watch?v=noLLemeciJA>).

Керівником Юридичної клініки був проведений прямий ефір у Youtube на каналі Правового клубу «PRAVOKATOR» - м. Харків (аудиторія даного каналу 1,1 тис. осіб). Під час заходу здійснено екскурс у сферу страхування, розкрито цікаві кейси з судової практики (на час написання звіту зареєстровано 831 відеоперегляд). На трансляції були присутні пересічні громадяни, студенти, наші колеги – представники центрів надання безоплатної правової допомоги з усіх регіонів України. Активне посилання на записане відео – https://www.youtube.com/watch?v=Pz_CB3_W87g.

Також в рамках гранту, наданого Проєктом USAID «Трансформація фінансового сектору», колективом Юридичної клініки заплановано і здійснено поїздки в межах Харківської області, а саме робочі поїздки до м. Люботин, м. Валки і м. Чугуїв. У ході вказаних поїздок були проведені такі правопросвітні заходи:

- спілкування з населенням із питань фінансової грамотності,
- опитування щодо фінансово-правових питань, які виникають у населення,
- поширення роздаткового матеріалу.

Проведено лекцію й інтерактивне заняття на тему «Фінансове шахрайство». Відбулися зустрічі, налагодження робочих зв'язків з місцевими Центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги й місцевими державними органами, пенсійними фондами, центрами соціального обслуговування населення, центрами зайнятості тощо. Скоординовано подальшу співпрацю, зокрема, проведення лекцій з фінансової грамотності для місцевого населення. Учасниками цих заходів були особи, які перебувають на обліку в «Центрі пробації», і працівники центру пробації (10 осіб). Крім того, Юридичною клінікою велася робота з населенням, в ході якої відбувалися заходи з підвищення фінансової грамотності, в них взяли участь 75 осіб. Усього – 85 осіб.

У період з лютого по жовтень 2020 року на сайті Юридичної клініки і сторінці Юридичної клініки Національного юридичного університету імені

Ярослава Мудрого у соціальній мережі Facebook розміщено публікації і розроблені інфографіки на фінансово-правову тематику (у цілому 17).

Підготовлено й опубліковано статті (106) за наступними темами:

- «Депозити» – 7;
- «Кредити» – 8;
- «Страховання» – 11;
- «Користування платіжними картками» – 12;
- «Податки» – 14;
- «Пенсії» – 9;
- «Шахрайство» – 5;
- з тематики, пов'язаної з перебуванням в умовах карантину, – 6;
- із загальнофінансових питань (обмін зіпсованих грошей, реєстратори розрахункових операцій, публічні закупівлі, сімейний бюджет, облікова ставка НБУ) – 11;
- «Правопросвітня інформація» (статті) – 23.

Із метою підвищення обізнаності соціально незахищених верств населення для соціальних центрів були розроблені інформаційні листівки – інструкції у формі інфографіків на наступні теми:

- ✓ «Користування банкоматом»;
- ✓ «Оплата за електроенергію»;
- ✓ «Оплата за газопостачання»;
- ✓ «Оплата комунальних послуг через сайт (додаток) Ощадбанку»;
- ✓ «Податкові канікули»;
- ✓ «Податки і мито. Що нового?»;
- ✓ «Комунальні послаблення»;
- ✓ «Трохи статистики щодо депозиту»;
- ✓ «Страховання Каско»;
- ✓ «Банківський закон»;
- ✓ «Реєстратори розрахункових операцій»;
- ✓ «Реструктуризація кредитів».

Також із метою правової просвіти населення і поширення правової інформації, ознайомлення з діяльністю Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України і судових органів опубліковано (у цілому **91**):

- ❖ Огляди діяльності Верховної Ради України (40);
- ❖ Огляди діяльності Кабінету Міністрів України (8);
- ❖ Судові рішення з фінансово-правової тематики (43).

За звітний період про діяльність Юридичної клініки було розміщено 5 публікацій на сторонніх ресурсах у мережі Інтернет:

1. Реклама на сайті газети «Вечірній Харків» (<https://vecherniy.kharkov.ua/news/168626/>)- тижневий тираж газети **30** тис. прим.

2. Рекламне оголошення на сайті Університету про можливість звернення за консультаціями з фінансових та інших питань до Юридичної клініки <https://bitly.su/konsultuiemo-bezkoshtovno> (за даними платформи <https://www.similarweb.com/website/nlu.edu.ua#overview>, аудиторія читачів сайту становить 314 тисяч осіб).

3. Нотатка про Юридичну клініку, опублікована колегою-волонтером на своїй сторінці у Facebook (аудиторія, яка підписана на дану сторінку, – **2 727** осіб) <https://bitly.su/kovegi-proponyut>.

4. Анонс майбутніх заходів у соціальних центрах м. Харків, розміщений на Офіційному сайті Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради (<https://bitly.su/soczahist-kharkov-ua>).

5. Рекламне оголошення на Офіційному сайті Департаменту праці та соціальної політики Харківської міської ради про можливість звернення за консультаціями з фінансових та інших питань до Юридичної клініки <https://bitly.su/soczahist-kharkov-ua-2020>.

Також ПРАТ «РТМК«ТОНІС-ЦЕНТР» (телеканал з логотипом «7») було запущено рекламний відеоролик про діяльність Юридичної клініки (<https://www.youtube.com/watch?v=2kkAoNwR57M>) на періоди:

з 01.07.2020 р. по 31.07.2020 р.;

з 01.09.2020 р. по 30.09.2020 р;

з 01.10.2020 р. по 31.10.2020 р.

Укладено угоду про подальше розміщення на період: з 01.11.2020 р. по 30.11.2020 р.

Крім того, 16.05.2020 р. і 14.11.2020 р. проведено XI та XII Всеукраїнські науково-практичні конференції «Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства» з публікацією збірників тез наукових доповідей та повідомлень (всього 70 шт. і 74 шт. електронних варіантів збірників). Цього разу до конференції було додано ще одну панель у рамках проєкту «Фінансова грамотність». Таким чином, усі бажаючі мали змогу викласти свої пропозиції щодо наявних недоліків і можливостей уточнення формулювань, вирішення інших проблем українського законодавства у сфері фінансів, а також отримали можливість захистити свою позицію під час онлайн-конференції на платформі Zoom. Серед присутніх були науковці і студенти з усієї України, представники різноманітних ЗВО нашої держави.

На каналі Правового клубу «PRAVOKATOR» (аудиторія даного каналу на момент трансляції 1,94 тис. осіб) 20.10.2020 р. був проведений ще один прямий ефір у Youtube.

Це був тренінг для співробітників системи безоплатної правової допомоги на тему «Практичні аспекти скасування арештів, накладених на рахунки, які арешту не підлягають, судова практика». Спікером виступав координатор напрямку правопросвіти, студент-клініцист Трофімов Богдан.

Під час тренінгу розглянули: поняття рахунків зі спеціальним режимом використання, вплив судової практики на обсяг рахунків зі спеціальним режимом використання, особливості судової практики у сфері зняття арештів з рахунків, які мають особливий статус, не визначений в Законі України «Про виконавче провадження», особистий досвід зняття арешту з рахунку, який має особливий статус, в судовому порядку.

Наступним спікером виступив Віктор Янишен – адвокат, канд. юрид. наук, керівник Юридичної клініки, доцент кафедри цивільного права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. За час презентації, співробітники системи безоплатної правової допомоги і всі бажаючі, які приєдналися до трансляції, мали змогу ознайомитися з: поняттям фінансової послуги та її різновидами; з установами, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг, до речі, було розглянуто нещодавні зміни в такому регулюванні; розмежуванням понять «споживач фінансових послуг» і «клієнт», що має суттєве практичне значення для вирішення справи; релевантною судовою практикою з питань не повернення депозитів, кредитів, з найбільш поширеними порушеннями із боку мікрофінансових організацій під час стягнення заборгованості і страхових відшкодувань.

На час підготовки матеріалу зареєстровано 910 переглядів. На трансляції були присутні пересічні громадяни, студенти, колеги – представники центрів надання безоплатної правової допомоги з усіх регіонів України.

Збережене відео трансляції доступне за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=noLLemeciJA>

На IV Харківському міжнародному юридичному форумі Юридичною клінікою організовано і проведено панель «Розвиток юридичного клінічного руху та підвищення фінансової грамотності та обізнаності серед представників юридичних клінік», тренінг на тему «Фінансова грамотність у повсякденному житті» з питань поширення фінансової грамотності, розвитку юридичного клінічного руху. У вказаних заходах взяли участь 54 особи.

Також у рамках гранту, наданого Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору», бізнес-тренером компаній TeamMaster був проведений teambuilding у формі бізнес-гри «Шлях на захід» для підвищення згуртованості й комунікаційних навичок всередині команди Юридичної клініки.

За звітній період записано і змонтовано 4 відеоролики, з яких один рекламний, три консультаційних.

Так, мета рекламного відеоролика полягала у тому, щоб сповістити як наших постійних, так і потенційних клієнтів про можливість звернення й одержання юридичної консультації з питань не лише соціального значення, а й фінансових. Відео призначене для широкого кола осіб.

Згаданий відеоматеріал про діяльність Юридичної клініки і способи комунікації для отримання консультацій з фінансових та інших правових питань змонтовано та викладено у Youtube, а також розміщено на сторінці Юридичної клініки у мережі Facebook та на веб-сайті Юридичної клініки. Відео доступне за наступним посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=2kkAoNwR57M>

Перший з консультаційних роликів присвячений темі споживчого кредитування, зокрема, у ньому розповідається про різноманітні можливості купівлі товарів і оформлення такої покупки у кредит безпосередньо в магазині. Стисло викладалися основні моменти, на які слід звернути увагу при виборі кредитних пропозицій та ознайомленні з договорами, що пропонуються споживачу різними фінансовими установами.

Матеріал створений для доступного й зрозумілого роз'яснення нюансів укладення договорів споживчого кредитування, при цьому переслідувалася мета – ще раз наголосити на важливості знання прав споживачів і механізму їх захисту у ймовірних ситуаціях порушення.

Дане відео було розміщене на сторінці Юридичної клініки у мережі Facebook та на веб-сайті Юридичної клініки. Нині воно доступне за наступним посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=FruEtcyz3T4&t=88s>

Другий ролик – відеоконсультація. Вона проводилася задля інформування населення про, здавалося б, найпримітивніші, але найпоширеніші схеми фінансового шахрайства, з якими безпосередньо чи опосередковано стикається ледь не кожен українець.

Запропонований матеріал має на меті нагадати, що іноді наші прості дії та звичайна обачність можуть запобігти серйозним фінансовим втратам.

У ролику запропоновані механізми, які у щоденному застосуванні допоможуть почувати себе безпечніше при користуванні як різноманітними кредитними продуктами, так і електронними гаджетами.

Даний матеріал стане у нагоді абсолютно всім, адже, виходячи з нашої практики, до прикладу, з шахрайськими SMS повідомленнями чи дзвінками, стикаються як школярі (зокрема, навіть учні початкової школи, які вже активно користуються гаджетами і мають свої перші кредитні картки), так і люди поважного віку.

Відео розміщене на сторінці Юридичної клініки у мережі Facebook та на веб-сайті організації, нині воно доступне за наступним посиланням: <https://youtu.be/nGzfS0dVwx8>

Останній ролик містить інформацію про можливість укладення найрізноманітніших договорів банківського вкладу та їх особливості. Створений він із метою поглибити знання у даній темі бенефіціарів. У ньому пояснюються як різницю між даними видами договорів, так і особливості законодавчого підходу до їх створення, а також функціонування деяких з різновидів таких договорів.

Інформація відеоролику буде цікавою різноманітній цільовій аудиторії: від студентів до пенсіонерів, адже заощадження й накопичення коштів шляхом укладення договору банківського вкладу є на сьогодні надзвичайно популярним і поширеним серед згаданих категорій осіб.

Відео розміщене на сторінці Юридичної клініки у мережі Facebook та на веб-сайті Юридичної клініки, а нині доступне за наступним посиланням: https://youtu.be/d-9fD-EJ_d0

Як показує практика, матеріали містять корисну для широкого кола осіб інформацію, а обрані теми, на нашу думку, є актуальними, оскільки поради з даних питань належать до щоденно затребуваних, бо явища споживчого кредитування, укладення договорів банківського вкладу і

знайомство з фінансовими шахраями тією чи іншою мірою відбувається сьогодні дуже часто.

Дані матеріали є у вільному доступі для перегляду у мережі Youtube. Ними можуть скористатися всі, хто цікавиться даними темами.

Також Юридичною клінікою розроблено і впроваджено в навчальний процес низку вибіркового навчальних дисциплін практичного спрямування наскрізного модуля «Юридична клініка» (для студентів-клініцистів):

- «Практичні навички (юридичний клінічний практикум)»;
- «Роль Верховного Суду для розвитку юридичної практики»;
- «Захист прав споживачів фінансових послуг»;
- «Правові позиції Верховного Суду як інструмент забезпечення однакового застосування норм права»;
- «Практика ЄСПЛ як джерело права».

Біля півтисячі студентів обрали вищезазначені навчальні дисципліни й отримали відповідні знання і практичні навички.

Юридичною клінікою з часу її створення тричі було залучено грантові кошти для підвищення ефективності її діяльності. Лише у 2020 році Юридична клініка в процесі реалізації гранту, наданого Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору», придбала комп'ютерного та офісного обладнання та приладдя на суму 284 473 грн (двісті вісімдесят чотири тисячі чотириста сімдесят три грн 00 коп.).

На базі Юридичної клініки створено сучасний інтерактивний клас для інноваційного навчання практичним навикам студентів-клініцистів, обладнаний новітньою комп'ютерною й офісною технікою. Ведеться робота над створенням у будівлі Інституту прокуратури та кримінальної юстиції найсучаснішої зали судових засідань для моделювання студентами судових засідань.